

Lovec

glasilo Lovski zveze Slovenije

Maj
1973 **2**

LOVSKO OROŽJE

ZASTAVA

120 LET TRADICIJE

**KVALITETA,
GARANCIJA,
PRECIZNOST!**

**POPUST
PRI NAKUPU
NA DEBELO**

CENE :

lovske puške ZASTAVA :

M-64 cal. 16	Din 1.385.-
M-70 " 12	" 1.540.-
M-70 " 16	" 1.540.-
M-70 " 16 de luxe	" 3.940.-

lovske karabinke ZASTAVA :

LKK 7 x 57 M-70 z enojnim sprožilcem	Din 1.730.-
LKK 8 x 57 M-70 " enojnim	" 1.730.-
LKK 8 x 57 M-70 " dvojnim	" 1.765.-

samokresi ZASTAVA :

M-70 cal. 7.65	Din 1.050.-
M-57 " 7.62	" 1.050.-

slovenija avto

LJUBLJANA - KRANJ - KRŠKO
MARIBOR - "Avtomotor" CELJE

Foto Lado Švigelj: Ris, pred izpustom iz karantene v lovišče.

Iz članka J. Čopa »Poskus naselitve risa na Kočevskem«, Lovec, št. 12/73: Vsem, ki nasprotujejo naselitvi risov, je treba povedati, da ris ne napade človeka in da je strah pred njim povsem odveč. Res je prav nasprotno – ris se zaradi svojega samotarskega življenja in plahosti boji človeka in se mu umakne.

Vse lovce s področij, kjer se bodo risi pojavili, naj veže dolžnost, da javijo vsa zapažanja o njih svoji LD oz. LZ ali gojitvenemu lovišču »Rog« – Kočevje ali Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo, odsek za lovstvo, Ljubljana, Večna pot 30.

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

LVI. letnik

št. 2

maj-veliki traven 1973

Vsebina

Ing. Marijan Šebenik	Lovec in gozd	34
Veljko Varičak	Slovenski medved novi svetovni prvak	36
Ing. Vitomir Mikuletič	Anketa o divjem petelinu	39
Ing. Werner Niedereder	Naš divji petelin	41
Ing. Ciril Štrumbelj	Risom smo odprli karanteno	43
Janko Perat	S Titom na petelina (odlomek iz knjige »Polda«)	44
Tone Svetina	Lovčeva hči – XIV.	46
Po lovskem svetu:	Obore za divjad v evropskih deželah – M. Š.	49
	Zopet madžarski jelen svetovni prvak – Dr. Lázsló Studinka	51
	Tako love pri Moskvi – M. Š.	51
Lovski oprtnik:	Jugoslavija je podpisala Mednarodno konvencijo za varstvo ptic – Vl. Pfeifer	52
	Pred pol stoletjem na divjega petelina – A. Kovač	53
	Naši mufloni – M. Tavčar	54
Fotoamater		54
Mladi pišejo		55
Lovska organizacija:	Občni zbor gorenjske LZ – B. Galjot	56
	Dopisna šola – B. K.	57
Jubilanti:	Ing. Franjo Pahernik – 90 let!	58
V spomin		60
Lovska kinologija:	Društvo ljubiteljev ptičarjev pred pomembnimi nalogami – L. Zadnik	62
	Odlikovanja	63
Saljive		64

LOVCA izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Župančičeva 9. Uredniški odbor: Tone Svetina, glavni urednik; Francè Cvenkel, odgovorni urednik; prof. dr. Stane Valentinčič, dipl. ing. Anton Simonič, Vladimir Pleničar. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu Lovca, Župančičeva 9, 61001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon 21-245 in 21-819. — Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovske zveze Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za Lovca, je po članu 60 din. Za druge naročnike je letna naročnina 70 din; za inozemstvo 85 din; posamezna številka 6 din. — Cene malim oglašom za člane lov. organizacij: do 15 besed 8 din, od 15 do 25 besed 10 din, od 25 do 35 besed 13 din; od 35 do 45 besed 16 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom. — Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 50101-678-47158. — Tiskala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani.

Lovec in gozd

Ob Tednu gozdov, od 7. do 14. maja 1973

Ing. Marijan Šebenik

Naša dežela je pretežno hribovita in gorata ter ima zaradi ugodne geografske lege na razmeroma zelo majhnem prostoru izredno pestro klimo, ki pogojuje vrsto tipičnih pokrajinskih posebnosti. Te posebnosti so tem bolj zaznavne tudi zaradi izredno pomembne geopolitične lege Slovenije, ki je na svoji težki zgodovinski poti občutila tako raznolike vplive. Toda poiščimo še take in druge momente, vedno bomo našli v gozdu, ki to pokrajino pokriva, poglobilni faktor, ki daje našim pretežno hribovitim predelom ne samo pokrajinski pečat, temveč relativno umirjenost zemljišč, sveže in zdrave izvire, čist zrak in predvsem mikavnost, tisto vedno nekoliko tajinstveno mikavnost, ki jo lahko daje le gozd s svojim pestrim življenjem. Vem, da mi bodo nekateri strokovnjaki oporekali glede umirjenosti naših zemljišč in mi citirali »hudournik Savo« s pritoki, okužen zrak Ljubljanske

Na pobudo Zveze inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije naj bi bila vsako leto posebna javna manifestacija »Teden gozdov«. Prvi »Teden gozdov« bo letos od 7. do 14. maja, pod pokroviteljstvom Republiške konference SZDL. Teden bo potekal po posebnem programu, v katerem bodo sodelovale gozdarske organizacije, šole, mladinske in druge organizacije ter vsa sredstva javnega obveščanja (tisk, RTV).

Lovci in lovske organizacije vseh oblik naj bi v tem času kar najtesneje in konkretno sodelovale v vseh akcijah in se v ta namen povezale z gozdarskimi ustanovami in šolami. Dejavnost lovstva naj bi se odražala v sodelovanju pri pogozdovanju, vodenju mladine na izlete v naravo, predavanjih o naravi in divjadi, v večji in odgovornejši skrbi za varstvo narave in ohranjanje okolja, skratka v vsem, kar je v obojestransko korist lovstva in gozdarstva.

(Iz okrožnice Lovske zveze Slovenije vsem lovskim organizacijam)

kotline itd. Toda to bistveno ne menja mojih trditev: dovolj je pomisliti, kaj bi šele bilo, če teh naših gozdov ne bi bilo! Verjetno ne bi bilo več govora o naši kulturi. Protest teh strokovnih krogov razumemo zato kot opozorilo, da le ni vse v redu, kot mislimo in da moramo našemu gozdu posvetiti več pozornosti, ker ni res, da je neuničljiv. Z našim posegom lahko izboljšamo ali pokvarimo njegovo vlogo. Ne pozabimo, da je za izboljšanje stanja potrebno dolgotrajno prizadevanje, ki lahko traja 100 let (Kras!), okvara pa nastane lahko z enim samim posegom (neutemeljen posek, požar itd.).

Lovci imamo z gozdom še posebne vezi, zato si prisvajamo določene pravice kot npr., da o njem sodoločamo in izražamo zdaj utemeljene, drugič neutemeljene sodbe. Toda vprašajmo se, če smo vedno imeli vsi ob takih primerih pravilno predstavo o gozdu kot začetni življenjski skupnosti, v kateri ima brez dvoma svoje mesto gozdna divjad. Nedvomno je le zdrav, prirodni gozd tudi za divjad najprimernejše okolje. Tak gozd pa ni statičen, temveč stalno v gibanju, sedaj v progresivni, včasih pa tudi regresivni smeri, saj se vse, kar tvori živo skupnost, spreminja, po posameznikih umira in se po posameznikih pomlaja. Gozd je objekt različnih interesov. V preteklosti, dokler ni industrijska obdelava lesa zahtevala vedno močnejših posegov v gozdni fond, je bil gozd zlasti za mnoge fevdalce le objekt lova. Človekov interes in zato tudi njegov odnos do gozda je bil tedaj obrnjen k lovu. Močnejši pa tudi manjši centri in posamezne kmečke domačije ter drugi močnejši porabniki so v glavnem koristili golosenčnje oz. krčitve v prid kmetijskih površin; gozd ni bil objekt znanstvenega proučevanja in ne strokovne skrbi.

Nastop industrijske ere je vse postavil na glavo. Zbudila se je tudi zaskrbljenost, kako gospodariti z

gozdom, da bi bil prirastek lesa večji in da bi se tudi kvaliteta izboljšala. Stopila je v ospredje nujna trajnosti gospodarjenja in izključno zanimanje za lov je zastalo in dalo prednost gospodarjenju z lesom. Močni interesi gozdarstva so prevladali in si lahko štejem v srečo le-to, da se je prav v srednji Evropi in zato tudi v naših gozdovih rodila stroka, ki še danes postavlja veto tako proti pretiranemu izkoriščanju kot tudi proti pretiranemu varčevanju. Stroka je tehničnica, ki ureja potrebe z zmogljivostjo, upoštevajoč v prvi vrsti trajnost gozdne proizvodnje. To z drugimi besedami pomeni upoštevati vse možne oblike intenzivnega gospodarjenja, pri čemer ne smemo pozabiti na pomemben člen, ki ga predstavlja divjad.

V tem tako naglem spreminjanju gospodarskih razmer in ob tako fantastičnem razvoju tehnike so se pojavile še druge doslej zanemarjene in do pred kratkim nepoznane skrbi. Kaj z okoljem? Kaže, da letimo naproti temnim oblakom, polnim strupov in smradu. In spet smo se spomnili na gozd, ki naj bi ga varovali s pomnoženimi močmi. Res je. Toda varovanje gozda ob istočasni zahtevi, da ne pozabimo na kmeta-posestnika gozdov, na kolektive, ki od gozda živijo, in na vse oblike industrijske predelave in končno na naš lov, terja nekaj več kot izražanje želja ter dobronamerno kritiko. Pri nas smo lahko še srečni! Toda kaj se dogaja v svetu. Gozd in spet gozd plačuje davek civilizaciji in napredku. Gozdovi padajo tudi v nerazvitem svetu, z njimi lepe misli o njihovi tako važni vlogi pri biotičnem ravnovesju v prostoru.

Toda vrnimo se k domači grudi. Okrog gozda se nas je zbralo kar lepo število interesentov. Vsak brani svoje pozicije: smo gozdarji, lovci, lesarji, trgovci, zaščitniki okolja, poeti in esteti. Vsi imamo po svoje prav. Gola resnica pa je trenutno ena: gozdovi v sedanjem

Slovenski lovci skupno z drugimi občani naše socialistične skupnosti iskreno čestitamo našemu dragemu predsedniku republike in lovskega tovarišu ob njegovem 81-letnem življenjskem jubileju, z najboljšimi željami, da bi zdrav in krepak še dolgo vodil našo socialistično domovino, in kot naš najdražji lovski gost še mnogo let zahajal v slovenska lovišča.

Dober pogled, tovariš Tito!

Predsednik SFRJ Josip Broz-Tito pred lovom na divje prašiče, decembra 1972 na Kočevskem

razvoju služijo prvenstveno gošpodarstvu. Druge komponente so dopolnilne.

Kje je lov v tem procesu in kje smo lovci? V samem procesu smo in ni prav nič potrebna zaskrbljenost. Le zavedati se moramo, da smo v procesu pomembni, toda ne najvažnejši, da je predvsem od naše iniciative odvisno, ali bo naš delež pri ohranjanju funkcij gozda do lova realen in konkreten, ali samo neutemeljen preplah.

Slišimo včasih, da so že vsega krive motorke in zgibni traktorji.

Kar predstavljamo si naše prednike, ki so – ob ugotavljanju večnega »upadanja staleža« te ali one divjadi – krivili kamen, sekire in kasneje frače!

Lovci se moramo prilagoditi trenutni situaciji in pomagati reševati gozd in tiste elemente v njem, ki so za druge manj važni, za nas pa bistveni. Ne bomo s tarnanjem rešili situacije! – Ne kosimo zapuščenih senožeti, ne obdelujemo zapuščenih njiv. – Zakaj se ne lotimo organizirane akcije sajenja raznih grmov in drevja? Navajam: češ-

nja, hruška, jabolana, jerebika, skorž, divji kostanj, glog, dren in drugo.

Vse to lahko naredimo v sodelovanju z gozdarjem. Vsak bo vesel, da se v gozdu, s katerim gospodarimo, pojavijo vse te vrste, ki zanj ne predstavljajo gmotne vrednosti, temveč popestreno floro in izpopolnjeno združbo.

Ne zahtevajmo, da naj to stori gozdarstvo, ker nima sredstev, nima delovne sile, nima dovolj časa. Osebno mislim, da bi slovenskemu lovstvu

bolj koristila drevesnica z navedenimi vrstami drevja, kakor pa kakšna fazanerija in češki zajci.

V tem tednu naj lovci razmišljamo o svoji vlogi pri bogatenju lovišč, to je s popraviljem bonitete, življenjskega okolja za divjad.

Morda se časi spreminjajo. Če ne bomo sami sebe uničili že prej, bomo s tehniko tako napredovali, da ne bo les več ena glavnih surovin. Morda bodo zahteve take, da se ne bo več splačala nobena sečnja in bo gozd res le še rekreacij-

ski objekt bogate družbe. Čim prej naj pride ta čas! Pomenilo bi, da smo zelo napredovali. In več bo prostega časa! Tedaj bomo morda gozd ponovno podredili lovu, kolikor bodo na to pristali motoristi, planinci, taborniki, turisti, znanstveniki, ki proučujejo uporabo prostega časa, esteti in poeti. A danes se streznimo, dobro proučimo v soglasju z drugimi naše mesto v našem gozdu in obogatimo ga z delom ter ustvarjalnostjo in – če dovolite izposojenko, ki toliko pomeni v politiki – z aktivno koeksistenco.

dosegli od CIC določene starosti, so bili odklonjeni. Po sklepu generalne skupščine CIC, aprila 1972 v Texelu na Nizozemskem, namreč ne smejo biti na mednarodnih in nacionalnih razstavah roglji gamsov, mlajših od šest let.

Trofeje je ocenila 14-članska komisija strokovnjakov iz Avstrije, Bolgarije, Italije, Jugoslavije, Madžarske, Mongolije, Poljske, Romunije in Španije. Ocenjevanju je prisostvoval tudi predstavnik Mednarodnega lovskega sveta.

Jugoslavija se je udeležila te razstave s 101 trofejo, od katerih pa jih je bilo kar 70 iz Slovenije. Udeležba jugoslovanskih trofej po republikah, vrstah divjadi in po doseženih medaljah (I – zlata, II – srebrna, III – bronasta) je razvidna iz razpredelnice.

Kakor vidimo, je bilo 70 % razstavljenih trofej iz Slovenije. Dobili smo tudi 57 % zlatih, 66 % srebrnih in 78 % bronastih medalj od skupnega števila jugoslovanskih zlatih, srebrnih, bronastih.

Žalostno je, da na tej razstavi ni bilo niti enega jelena iz Jugoslavije z zlato medaljo, zlasti da sploh ni bilo močnih podonavskih in slavonskih jelenov, s katerimi se je Jugoslavija še pred nedavnim ponašala. Če ne bi bilo nekaj jelenov iz Slovenije, ki po moči sicer ne morejo doseči podonavskih oz. slavonskih, bi ostali pri jelenih skoraj brez uspehov.

To sicer ne pomeni, da imamo v Sloveniji toliko boljše in močnejše trofeje, le evidenca o njih je boljša, kar je zasluga vsakoletnih pregledov in ocenjevanja trofej po področnih lovskih zvezah. Pa tudi zbiranje trofej za Torino 1973 je bilo v Sloveniji bolj organizirano in vestno. To je ponoven dokaz, da brez dobre in točne evidence ne moremo vedeti, s kakšnim bogastvom razpolagamo. Prepričan sem, da je še marsikatera močna trofeja tako v Sloveniji kakor v vsej Jugoslaviji ostala doma na steni, namesto da bi dostojno predstavljala

Slovenski medved novi svetovni prvak

Veljko Varičak

Avtor je bil podpredsednik komisije za ocenjevanje trofej na razstavi v Torinu.

Ur.

Tudi letos od 2. do 12. marca je bila že četrto leto zapored v Torinu v okviru IV. mednarodne razstave narave, lova in ribolova mednarodna razstava lovskih trofej. Tudi tokrat pod pokroviteljstvom Med-

narodnega lovskega sveta (CIC), zato so dobile vse trofeje, ocenjene na tej razstavi, mednarodno priznane ocene.

Po pravilih so bile lahko razstavljene samo trofeje evropske divjadi, uplenjene od 1. 1. 1972 do 1. 1. 1973 ter trofeje izvenevropske divjadi, uplenjene od 1. 1. 1971 do 1. 1. 1973. Roglji gamsov, ki niso

Ocenitev medveda – novega svetovnega prvaka

	Elementi merjenja in ocenitve	Mera v cm	Dolžina × širina krzna v cm ²	Določeni odstotek	Ugotovljeno število točk
1	2	3	4	5	6
I.	Dolžina krzna	223,50	3251,90	1 % od štev. iz stolpca 4	325,19
	Širina krzna	145,50			
	Pribitek za lepoto krzna:				
II.	Za dolžino dlake	do 10 %		10 %	32,52
	Za pravilno rast dlake	do 10 % od štev. točk pod zap. št. I. stolpca 6		10 %	32,52
	Za sij in gostoto dlake	do 10 %		9 %	29,27
	Ocena krzna skupaj:				419,50

slovensko in jugoslovansko lovstvo na tej razstavi.

V Torinu so sodelovale tudi Bolgarija, Italija, Madžarska, Mongolija, Poljska, Romunija, Španija in nekaj posameznikov iz Švice. Vsega je bilo razstavljenih 475 trofej, od tega je bilo nagrajenih z zlato medaljo 275, s srebrno 99 in z bronasto 66.

Naj omenim še to, da je Italija poleg manjšega števila trofej iz Italije razstavila pod svojim imenom tudi precejšnje število trofej, ki so jih italijanski lovci uplenili v Jugoslaviji, Madžarski, Romuniji itd. Tudi vseh šest razstavljenih trofej pod imenom Švice je bilo uplenjenih na Madžarskem. V katalogu so sicer navedeni kraji in tudi države uplenitve, vendar menim, da tak način razstavljanja in katalogiziranja ni pravilen. Trofeja mora biti v katalogu vpisana pod državo, kjer je bila uplenjena in ne pod državo, katere državljan je uplenitelj. To vprašanje bo treba rešiti na naslednjem zasedanju generalne skupščine CIC.

Razstava je bila sicer po obsegu majhna, vendar po kakovosti tro-

Madžarski jelen – novi svetovni prvak, 252,98 točke

Medalje po državah – Torino 1973

Država	Zlata	Srebrna	Bronasta	Skupaj
Bolgarija	47	1	—	48
Italija	8	11	13	32
Jugoslavija	26	33	42	101
Madžarska	29	—	—	29
Mongolija	43	29	6	78
Poljska	50	9	3	62
Romunija	65	11	—	76
Španija	5	5	1	11
Švica	2	—	1	3
Skupaj	275	99	66	440

fej vrhunska. Posebnost je bilo 5 trofej, ki so bile proglašene za nove svetovne prvake. Novi svetovni prvaki so naslednje trofeje:

Medvedov kožuh – Jugoslavija, Zavod za gojitev divjadi »Jelen« Snežnik, 419,50 točke. Medveda je uplenil l. 1972 Hans Joachim Schnepf. Prejšnji prvak je bil romunski medved, 398,55 točke, uplenjen l. 1969 v Ivo-Marghita, uplenitelj Nicolae Ceausescu. Novi prvak ima kar 20,95 točke več.

Jelenovo rogovje – Madžarska, Lenti, 252,98 točke. Jelena je uplenil l. 1972 Paul Riegel. Prejšnji prvak je bil prav tako madžarski jelen, 251,83 točke, uplenjen v Lenti l. 1970, uplenitelj Marion Schuster. Novi prvak je prekosil starega za 1,15 točke.

Damjekovo rogovje – Madžarska, Gyulaj, 220,31 točke. Damjeka je uplenil Janos Kadar. Prejšnji prvak je bil tudi madžarski damjek, 217,25 točke, uplenjen v Gyulaju l. 1970, uplenitelj Ferenc Tolnai. Novi prvak je močnejši od starega za 3,06 točke.

Rogovi pirinejskega kozoroga – Španija, Puertos de Tortosa, 253,28 točke. Kozoroga je uplenil l. 1972 Alberto Monreal Luque. Prejšnji prvak je bil uplenjen v istem lovišču l. 1969, 249,15 točke, uplenitelj Manuel Trepas Pia. Novi prvak ima torej 4,13 točke več.

Kožuh divje mačke – Bolgarija, Stara Planina, 60,43 točke. Mačko je uplenil l. 1972 Hristo Ruskov. Dosedanji prvak je bil kožuh divje mačke, uplenjene l. 1969 v Zamutov – Vranov, Čehoslovaška, 52,40 točke,

Madžarski damjek – novi svetovni prvak, 220,31 točke

uplenitelj Fr. Zelina. Novi prvak ima 8,03 točke več.

Za Slovenijo kakor za Jugoslavijo je izrednega pomena, da je medved s Snežnika novi svetovni prvak. Primat so doslej imeli Romuni, ki so se na vsaki lovski razstavi pojavili z velikim številom res kakovostnih medvedjih kožuhov. Ta zmaga pa je za nas še pomembnejša tudi zato, ker je naš medved prekosil starega romunskega prvaka kar za 20,95 točke. To je tak kakovostni skok, da je kar malo verjetno, če bo našega

prvaka kmalu kak medved prekosil. Pomembno je tudi, da je bil novi svetovni prvak uplenjen v skoraj najzahodnejšem predelu Slovenije oz. Jugoslavije, kjer je medved še stalna divjad. Ponosni smo lahko, da naši medvedi (po velikosti in kakovosti kožuha) lahko prekosijo celo svetovno znane karpatske medvede. To je tudi razlog več, da rod naših medvedov čuvamo in z njimi smotrno gospodarimo.

Žal je tega medveda uplenil inozemski lovski gost ter je nevarnost,

da bi ta dragoceni medvedov kožuh končal v inozemstvu. Kazalo bi podvzeti vse potrebne ukrepe, da ta naša naravna znamenitost ostane v Jugoslaviji. Drugod po svetu imajo to urejeno z zakoni, kar naj bi predpisoval tudi naš novi lovski zakon.

Madžarski jelen, novi svetovni prvak, je bil uplenjen v lovišču Lenti, ki je dalo doslej že toliko močnih jelenjih rogovij. Tudi bivši svetovni prvak je bil uplenjen v tem lovišču. Lenti je nedaleč od jugoslovanske meje, le dobrih 20 km od našega Prekmurja. Mogoče je tudi v tem odgovor, zakaj v zadnjem času vsako leto pade nekaj res dobrih jelenov v našem Prekmurju. Mogoče bi kazalo jelenjadi v Prekmurju posvetiti nekaj več skrbi, da bi v nekaj letih tudi mi morda lahko s tega našega obmejnega področja pokazali še kaj več. Poskusili naj bi ponovno navezati stike s sosednjo Madžarsko glede skupne gojitve v obmejnih loviščih.

Damjek, novi svetovni prvak, je bil uplenjen v znanem lovišču Gyulaj, ki daje vsako leto najboljše rogov-

Jugoslovanske trofeje v Torinu 1973

* V razstavnem katalogu je napačno navedeno, da lobanji divje mačke pripada zlata medalja

Vrsta divjadi	BiH				Hrvatska				Slovenija				Vojvodina				Jugoslavija			
	I	II	III	Skupaj	I	II	III	Skupaj	I	II	III	Skupaj	I	II	III	Skupaj	I	II	III	Skupaj
jeleni	—	—	—	—	—	1	1	2	—	4	10	14	—	—	—	—	—	5	11	16
kozorogi	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	3	—	—	—	—	2	1	—	3
gamsi	—	1	—	1	—	—	—	—	—	7	14	21	—	—	—	—	—	8	14	22
srnjaki	1	1	—	2	1	3	3	7	2	3	6	11	3	2	3	8	7	9	12	28
mufloni	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	4	—	—	—	—	—	1	3	4
div. prašiči	1	—	—	1	3	2	2	7	8	2	2	12	—	—	—	—	12	4	4	20
medvedi (kožuhi)	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	3	—	—	—	—	2	1	—	3
volkovi (lobanje)	—	—	—	—	2	1	—	3	—	—	1	1	—	—	—	—	2	1	1	4
divja mačka (lobanja)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1*	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
SKUPAJ	2	2	—	4	6	7	6	19	15	22	33	70	3	2	3	8	26	33	42	101

je damjekov. To področje po kakovosti damjekov nima tekmeča.

V času razstave je bilo v Torinu tudi nekaj pomembnih lovskih sestankov. V petek, 9. marca, je bilo zasedanje administrativnega sveta Mednarodnega lovskega sveta, ki je razpravljal in pripravil program za generalno zasedanje CIC, ki bo letos od 11. do 14. junija v Varšavi. Na tem zasedanju sta sodelovala tudi naša predstavnika. Zasedala je tudi komisija CIC za ptiče selivce. V soboto, 10. 3., pa je bil razgovor za okroglo mizo o temi: »Aktualni problemi lovstva

in zaščita divjadi«. Nekaj evropsko znanih strokovnjakov iz lovstva in varstva narave je imelo odlična predavanja, ki so bila po svoji vsebini prav blizu konceptom, ki jih zastopa tudi naša lovska organizacija.

Lahko zaključimo z ugotovitvijo, da so razstave, kakršna je bila letos že četrtrič v Torinu in ki so v bistvu letni prikaz najboljših evropskih lovskih trofej iz prejšnjega leta, koristne in zelo poučne, saj nam pokažejo rezultate gojitve v posameznih državah in omogočijo primerjavo najmočnejših trofej.

in maj, gibanje staleža, vzroke za zginevanje petelina in ukrepe za izboljšanje stanja. Podatki naj bi zajeli obdobje od 1966 dalje za vsako leto posebej.

Morda je potrebno kratko pojasnilo, zakaj je anketa zahtevala prav takšne podatke. Glede števila rastišč in pojočih petelinov smo hoteli ugotoviti stanje in razvoj, hkrati pa tudi, kako močno so zasedena posamezna rastišča. Za odstrel je anketa pravzaprav zahtevala točne datume. Hoteli smo zvedeti, koliko petelinov pade pred rastišče in koliko po njej, kajti od tega je zelo odvisno število gnezd. Drugi podatki naj bi pomagali pri oceni starosti uplenjenih petelinov in s tem tudi stabilnosti celotne populacije. Žal so bili ti podatki najbolj nezanesljivi, večinoma dani z dopolnitvijo »od – do« ali »ca«.

Na anketo je poleg gojitvenih lovišč odgovorilo 44 LD, od tega 15 LD s pomanjkljivimi podatki, ki jih pri nadaljnji obravnavi nismo mogli povsem upoštevati.

In sedaj na kratko o podatkih ankete. Število rastišč je v loviščih anketiranih LD vsako leto manjše:

Anketa o divjem petelinu

Ing. Vitomir Mikuletič

Naglo zginevanje divjega petelina iz slovenskih lovišč je že pred leti spodbudilo nekatere LD in lovsko-gospodarske organizacije, da so začasno opustile odstrel te divjadi. LZS oz. njena gospodarska komisija pa je hotela zvedeti za mnenja lovcev o vzrokih upadanja staleža in je poslala vsem lov. organizacijam, ki imajo divjega petelina v svojih loviščih, vprašalno polo s prošnjo, da odgovorijo na postavljena vprašanja kar se da natančno in zanesljivo. Res je, da je to poizvedovanje prišlo za mnoge LD nepričakovano in da so zaradi tega nekateri odgovori nepopolni ali premalo točni ali pa jih sploh ni bilo. Kljub temu smo sedaj nekoliko bolj seznanjeni s stanjem divjega petelina pri nas, kar že omogoča določene ukrepe. Razumljivo je, da bi bil uspeh boljši, če bi vsi složno sodelovali in podprli LZS pri njenih prizadevanjih za ohranitev petelina, ne pa iskali vzroke in izgovore, da bi ga nemoteno lovili naprej.

Prijavljeni stalež in odstrel v loviščih LD v letih 1966–1972:

1966/67	67/68	68/69	69/70	70/71	71/72	72/73
1413	1270	1085	1037	1007	959	861
113	86	119	98	64	68	

Anketa naj bi ugotovila število rastišč, pojočih petelinov, uplenjenih petelinov ločeno za mesec april

Petelina je med klepanjem zmotil lovčev korak

Foto R. M.

Leto	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Štev.	197	196	197	192	179	177	169
%	116,5	116,0	116,5	113,0	106,0	104,0	100,0

Zelo niha tudi število pojočih petelinov (na teh rastiščih):

Leto	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Štev.	232	227	229	215	206	213	208
%	111,5	109,1	110,0	103,4	99,0	102,4	100,0

V posameznih letih je na enem rastišču pel poprečno nekaj več kot en petelin:

Leto	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
	1,18	1,16	1,16	1,12	1,15	1,20	1,23

Od pojočih petelinov pa je bilo odstreljenih:

Leto	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Štev.	40	31	43	37	34	30	17
%	17,2	13,6	19,2	17,2	16,5	14,1	8,2

Značilno je, da je bilo odstreljenih več petelinov v aprilu kot v maju:

Leto	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
april	27	17	22	14	19	14	10
maj	13	14	21	23	15	16	7

Drugi podatki so bili najzanesljivejši iz gojit. lovišča Rog-Kočevje. So pa starejši, ker tam petelina že vrsto let ne streljajo. Teža uplenjenih petelinov se je gibala med 3,65 in 4,40 kg. Dolžine petelinov, od konice kljuna do konca repa, pa so bile med 90 in 98 cm. Nekatera poročila LD navajajo razpon peruti od 79 do 105 cm, teža pa od 3,0 do 4,8 kg. Vsekakor gre pri »kratkih« in lahkih petelinih za zelo mlade, katerih odstrel ni bil upravičen.

Podatki, ki jih je zbrala anketa, kažejo poprečno stanje. To vsekakor potrjuje ugotovitev, da je petelina na splošno manj. Tu in tam beležijo tudi rahel porast staleža, vendar je več takih lovišč, kjer je zaskrbljenost upravičena.

Po mnenju LD je več vzrokov za takšno stanje. V prvi vrsti naštevajo nemir v gozdu, spremembo okolja, preveliko število lisic, kun

in jazbecev, turizem, gradnjo gozdnih cest in drugih objektov. Le malo jih omenja nepravilen odstrel, nekateri pa domnevajo, da je kriva tudi bolezen.

Po mnenju anketirancev bi se stanje lahko izboljšalo, če bi odpravili ali zmanjšali nemir v gozdu, ohranili okolje v prvotnem stanju, znižali stalež roparic, spremenili lovno dobo in uredili odstrel. Rastišča naj bi bila nedotaknjena, turizem naj bi usmerjali drugam. Nekateri predlagajo trajno, nekateri pa časovno omejeno zaščito. V nekem poročilu pa je predlog, da naj bi lovno dobo prenesli na jesen. Z uresničenjem tega predloga naj bi dosegli popolnoma nemoteno rastištev.

Menim, da je bila anketa o divjem petelinu koristna in poučna, čeprav je bil odgovor preskromen, anketa sama pa za nekatere LD nepričakovana, ker niso razpolagale z vsemi zahtevanimi podatki. Kljub temu lahko ob primerjavi z že dognanimi ugotovitvami o življenju divjega petelina ocenimo naše dosežanje gospodarjenja z njim:

1. Odstrel je prevelik, saj poje na enem rastišču poprečno 1,12 do 1,23 petelina.
2. Odstrel se vrši prezgodaj. Več ko polovica petelinov pade v aprilu, ko kokoši še ni na rastiščih ali pa se je rastitev komaj pričela (proti koncu aprila). Zato mnogo kokoši ne vodi kebkov.
3. Vpliv roparic je na stalež divjega petelina še vedno precej občuten.
4. Močno je povečan nemir v gozdovih z uvajanjem mehaniziranega dela, z gradnjo novih gozdnih cest, kar spet pospešuje razmah turizma in izletništva. Vse to prispeva k zginevanju petelina ali njegovemu odseljevanju.
5. Sprememba okolja, posebno v območju rastišč, kot goloseki, posek dreves, na katerih petelini radi pojo, zelo vpliva na stalež.

6. Daljša zaščita petelina je nujna. Zaradi morebitnih neugodnih vremenskih razmer (mraz, deževje v juniju) eno- do dveletna zaščita ne bi bila uspešna in bi vse delo za ohranitev petelinov zgubilo zaupanje in veljavo.

S to anketo še ni zaključeno spremljanje razvoja in staleža divjega petelina. LZS se bo še prav gotovo obrnila na lovske organizacije. Zato prosimo vse, ki imajo v svojih loviščih petelina, da sodelujejo in pri tem izključijo vsako olepševanje in nepravilne podatke. Le resnični in preverjeni podatki, pa naj bodo dobri ali slabi, nam bodo omogočili pravilno ukrepanje.

Opomba: V tem članku nisem uporabil podatkov iz gojitvenih lovišč, ker se nanašajo na čas od leta 1969 dalje in jih je bilo nemogoče vključiti v obdelavo podatkov LD. Kažejo pa nekoliko ugodnejše stanje kot iz lovišč lovskih družin.

Maj

Foto Z. Orel

Naš divji petelin

Ing. Werner Niedereeder

Avtor je gozdarski svetnik, namestnik deželnega lovskega mojstra avstrijske Koroške in znan lovski strokovnjak.

Ur.

Za nas lovce je porazna misel, če si zamišljamo, da je na naši celini divji petelin doma že kakih 25 milijonov let in da je bilo prav naši generaciji usojeno, da to krasno divjad potisne na rob njene obstojne možnosti. Pol milijona let naseljuje homo sapiens – človek, obdarjen s pametjo – zemeljsko oblo, pred 50 000 leti je že imel piščali in troblje iz votlih kosti in rogov za sporazumevanje na daljave in pred 5–7000 leti se je nestalni lovec naselil in se jel za svoje lažje preživljanje ukvarjati s poljedelstvom in živinorejo ter začel trgovati z menjavanjem blaga za blago. Od tedaj je tudi začel usodno posegati v snovanje narave in povzročati škode, ki niso več popravljive, ker so bili predpisi in zakoni glede varstva narave – kakor vemo – izdani vedno prepozno. Tak preblisk iz preteklosti naj nam bo opomin, če nam je kaj na tej skrivnostni pradivjadi, da v temelju spremenimo odnos do divjega petelina in mu rešimo življenjski prostor, kolikor ga še ima, ali bi ga lahko še imel. Temeljni pogoj k temu bi bila popolna zaščita divjega petelina pred odstrelom in gojitev po navodilih znanstvenih institucij z najtesnejšim sodelovanjem lovcev kot izvajalcev potrebnih ukrepov.

Pradomovina divjega petelina naj bi bila severovzhodna Azija, od koder je prišel preko Beringove ožine tudi v Severno Ameriko. Evropski divji petelin se nahaja še v Pirenejih v šibkejši postavi, dalje na Balkanu, v Srednji in Severni Evropi. Od tod na vzhod proti Uralu in Sibiriji so svetlo in belotrebušne oblike. Divji petelin živi v zmernem in mrzlem podnebjju in so za uspevanje legel odločilni topli suhi meseci maj, junij, julij, o čemer bo govor pozneje.

Komaj katera divjad je obdana od toliko mistike in skrivnostnega čara. Upodobljen je v vseh mogočih in nemogočih držah med petjem, opevan v pesmih in vendar ostaja poln skrivnosti. Kako malo ljudi ga pozna tako rekoč iz obličja v obličje, njega, velikega viteza gozda, ki kot dnevni ptič živi skoraj nevidno. Gotovo je temu vzrok tudi dolgotrajna golitev od srede maja do septembra, ko se zateka v temne dele gozda in goščave.

Petelini so dolgi 90–110 cm, kokoši 64–70 cm, razpon peruti pri petelinu je 120–140 cm, pri kokoši le 95 do 104 cm. Tej razliki v velikosti so ustrezne tudi telesne teže, 2,5 kg pri mladih petelinih do 5 kg in še kaj čez pri starih, medtem ko je poprečna teža kokoši pri 2,75 kg. Posebnost pri tetraonih so rože, ki jih imajo tudi druge kurje vrste kakor kotorna, fazan in stari poljski jerebiči. To so goli, rdeči kožnati izrastki nad očmi; to rdečilo se nahaja tudi v rdečih nogah goloba grivarja, rdečih pikah potočne postrvi.

Močno oblikovan kljun spominja na kljun ujed. Ostri robovi kljuna omogočajo lomiti in ščipati šibke vejice, popje, iglice in liste, ki so petelinu za hrano. Kljun mora biti kos za razdiranje močno zaskorjenih mravljišč, da se dokoplje do zaželenih bub. Kljun mladih petelinov je modro siv, starih rumeno bel, kokošji modro siv. Res je, da uplenjenemu petelinu jezik zdrkne globoko v vrat, kar je dalo povod bajki, da si petelin ob zadetku odgrizne jezik in ga pogoltne.

Krasota jekleno zeleno modrega in črno rjavega perja je naravnost pesem barv. Glava in brada na grlu sta črni, vrat je zaradi fine pegavosti videti pepelnato siv, krilna peresa so rjasto rjava. Snežno bela majhna pega na zgibu – okence – se sveti iz temnega telesa, hrbet je zopet s črno rjavo podlago. Rep ima 16 do 20 dolgih peres – normalno 18, svetleče črn

z več ali manj različnimi lisami, včasih brez njih. Lise niso znak starosti. Kraki so črni, noge do prstov (koconoge kure) rjavo operjene, prsti in resice sivi, črno podrepje belo obrobljeno.

Nasprotno tej močno opazni petelinovi obarvanosti ima kokoš neopazno barvo perja, rjavkasto rumeno z rjasto rdečimi do črnimi pegami, ki žival odlično skriva.

Že omenjene resice na prstih so okrnelo perje in odpadejo ob golitvi. To so kakor pri belki pernati čevlji kot krpelje, da z večjo površino stopala manjšajo vdiranje v sneg. Ker se odpadanje resic začne ob koncu petja, je nastalo napačno mnenje, da je to v zvezi s petelinovim petjem, podobno kakor smolnati iztrebki.

Tudi iztrebki divjega petelina so značilni. Normalni petelinji iztrebki so 10–15 cm dolgi in 10–15 mm debeli valjčki (petelinje cigare), kokošji 4–6 cm dolgi in 7–9 mm debeli. Sestoje v glavnem iz neprebavljenih rastlinskih ostankov. V poznem poletju so iztrebki večkrat mehki in brezoblični, kar da sklepati na hrano od jagodičja. Iztrebki kokoši so med valjenjem neredko kupčki v velikosti kurjega jajca. Sveži iztrebki močno diše po ruševem olju, gotovo zaradi hrane z iglicami. Poleg teh normalnih iztrebkov so tudi jutranji iztrebki iz obeh po pol metra dolgih slepičev. Ti iztrebki so gosto tekoča smolnata masa (rastitvena smola), sestojčja predvsem iz neprebav-

Pred lovom na petelina

Foto I. Napotnik

ljenega klorofila (listnega zelenila). Ta se pa ne izloča le ob rasti, temveč vse leto. Najdejo jo pa največ v hribih ob zasliševanju in zato zmotna vera. Normalni valjčasti iztrebki se po snegu kotale z brega, medtem ko se lepjljiva smola iz slepičev prime snega in ostane na mestu. Iz tega je nastala bajka, da to ni nič drugega kakor petelinovo seme, ki ga vrže skozi kljun in ga klokajoča kokoš strastno pobere. Iz nepobranega semena pa se pod vplivom sončne svetlobe, rose in dežja – strmita – razvijejo kače in črvi! Če pa ni sončnega vpliva, nastane s strditvijo in spremembo bela biser-nasta snov, ki jo lovci in pastirji skrivnostno nabirajo kot preizkušeno dragoceno zdravilo proti nerodnosti žena in impotenci mož. Kakor že omenjeno, se golitev začenja ob koncu rasti in zajejame perje, kljun in kremplje.

Menjava perja se začne s počasnim zgubljanjem resic na prstih in traja do konca avgusta. Ob uplenjenih petelinih konec maja nastajajo zavoljo golitve večkrat presenečenja, ker že ob samem padcu na tla nastajajo na koži gola mesta. V času golitve je to kurjad malo videti, ker se drži – kot že prej omenjeno – v gosto zaraslih gozdnih predelih, največ na tleh. Kakor se vsako leto obnovi perje, tako se obnovijo zgornji kljun in resice na prstih. Brž, ko je nova spodnja konica kljuna izoblikovana in otrdela, zgornjo staro sleče, s tem da se ta ob korenu odloči v majhnih roženih luskah. Kljunove že rahle konice se pa petelin znebi s tem, da v mehka tla vrta za prst globoke luknje.

Trdo hrano, ki pride skozi golšo v debelo mišičast, krepek želodec, zmelje s pomočjo želodčnih kamenčkov. Ti kamenčki so za živ-

ljenje divjega petelina nujen pogoj, saj brez njih propada in pogine. Za mletje trde hrane so potrebni kamenčki 4.–5. trdotne stopnje iz skupine silikatov, kakor vsi kremenci, rogovača, železov kršec itd. Apnenci so premeški in jih ne pobira. Teh kamenčkov si nabere v želodcu do tisoč s težo okoli 30 gramov; zaradi mletja se svetlo obrusijo, večkrat z lepimi barvami na zbrušenih gladkih ploskvah.

Kakor druge ptice ima tudi ta kurjad na trtici pod kožo žlezo, iz katere se izloča oljnata snov, da si s kljunom z njo masti perje.

Sled so odtisi prstov, ki jih petelin postavlja križem v razmaku 12 do 14 cm, kokoš pa 9–11 cm. V mehkih tleh ali snegu se odtisne tudi zadnji prst in se vidijo tudi odtisi prstnih resic.

Od čutov je rjavo zgovorno oko te kurjadi obdarjeno z odličnim vidom, ki svoje sovražnike opazi na velike daljave (orla) in takoj zgine v goščo. Tudi sluh je zelo dobro razvit; prav tako je omembe vreden tip, s katerim na tleh stoječa zazna najrahlješe tresljaje tal in seveda tudi zalezujočega lovca. Voh in okus sta, kakor pri vseh ptičih, komaj kaj razvita in o njih ne vemo ničesar.

Petelinova slepota in gluhost med brušenjem sta hudo zmotni. Pri tem delu kitice ima oči odprte in prav dobro opazi dogajanja okoli sebe, vendar je vidno polje zaradi strme pokončne drže vratu prestavljeno navzgor. Dolgo časa razširjeno mnenje, da z zaporo sluhovoda z nastavkom na čeljusti spodnjega kljuna nastane popolna gluhost, je bilo po znanih raziskovalcih ovrženo. Brušenje je višek speva, ki z lastno vznurjenostjo in notranjo resonanco lastne glasove še okrepi in tako zunanje šume vsekakor preglasi. Brušenje je neke vrste ekstazni krč, ki se ga najbrž ne da prekiniti, kakor potrjujejo mnogi poskusi na nenormalnem petelinu.

(Konec prihodnjic)

Risom smo odprli karanteno

Ing. Ciril Štrumbelj, gojitveno lovišče »Rog« – Kočevje

V Lovcu št. 12/1973 je Janez Čop poročal o risu in poizkusu naselitve te divjadi na Kočevskem. Namen mojega sestavka pa je, povedati nekaj o nahajališču risov, karanteni in prehrani v karanteni.

Takoj, ko se je rodila misel o ponovni naselitvi risa, je bilo potrebno poizvedeti, kje je to zver sploh možno dobiti. Verjetno je v Evropi edino živalski vrt v Ostravi na Češkoslovaškem, ki se peča z odlovom in prodajo živih risov. Stike smo navezali s pomočjo dipl. biol. Janeza Čopa, ki je zaradi tega tudi obiskal Ostravo. Rise lovijo v Beskidih, delu Karpatov na meji med Slovaško in Poljsko. Sedanje nahajališče risov v Karpatih, sedaj ločeno od njihovega nahajališča na Balkanu, je bilo še okoli leta 1800 sestavni del strnjene obsežnega nahajališča, ki se je razprostiralo skoraj po vsej Evropi. Zato lahko sklepamo, da se karpatski ris ne razlikuje od našega, ki je še pred 100 leti živel na našem ozemlju. Zračna razdalja med Kočevjem in Beskidi je približno 500 km, kar je prav toliko kakor do Šar planine, kjer ris v Jugoslaviji še živi. Zanimivo in pomembno je, da je biotop v Beskidih podoben našemu. Kakor je Rog del kraškega sveta jugozahodne Slovenije, je tudi del Beskidov kras, ki prehaja v prakamenino. Risi se radi zadržujejo prav v kraškem predelu, ki zaradi členovitosti nudi ugodne pogoje mnogim glodalcem in ptičem. Ti so pa pomembna risova hrana. Masiv Beskidov sega do 1480 m nad morjem in je v višjih predelih poraščen predvsem s smreko in jelko, v nižjih pa z bukvijo. Od divjadi sta najpomembnejši srnjad in jelenjad. Vseh šest risov – 3 samce in 3 samice – so odlovili v letu 1972. Štiri živali so bile poležene leta 1971, dve sta pa starejši.

Po češkoslovaških predpisih so bili risi po odlovu določen čas v karanteni že na Slovaškem. Da ne bi živali med transportom poginile, je

bilo treba izbrati najhitrejši prevoz: od Prage do Zagreba z avionom in nato s kamionom do Roga. Zaprti so bili v zabojih, vsak v svojem.

Da bi se risi privadili novemu okolju, in zaradi veterinarskih predpisov, smo v Rogu pri lovski hiši v Trnovcu zgradili karanteno iz žičnega pletiva v popolnoma naravnem okolju.

Ves zaprti prostor je bil razdeljen na tri dele, od katerih vsak je bil 10 m dolg, 3 m širok in 3 m visok. Ker je ris tudi plezalec, je bilo potrebno zamrežiti tudi strop karantene. V vsak prostor smo spustili po dva risa, tako kot so bili v karanteni v Ostravi. V vsakem zaprtem prostoru sta bili tudi po dve dvignjeni polici, kjer so risi skoraj ves čas ždeli, če niso bili vznemirjeni zaradi krmljenja ali obiskov ljudi.

Predno so bili spuščeni v karanteno, je rise zaščitno cepil proti steklini dr. vet. V. Simčič. Cepljenje pa ni bilo enostavno. Za krepke mačke je bilo treba izdelati poseben zaboj, ki je imel eno steno iz železnih palic, drugo pa premakljivo, tako da je bilo žival možno stisniti na majhen prostor, kjer je bila brez nevarnosti dosegljiva. Seveda so risi to početje spremljali z jeznim godrnjanjem in pihanjem. V karanteni so bili 46 dni, od 15. januarja do 2. marca 1973. Ves čas zapora ni bilo opaziti nobenih znakov kot posledico cepljenja ali spremembe okolja. Zelo so bili občutljivi na obiskovalce. Mrmrli so in pihali pa tudi zaganjali so se v mrežo, če se je kdo preveč približal. Toda napačno bi bilo to razlagati tako, da je ris človeku nevaren. Tudi druge divje živali so napadalne, če so zaprte v manjšem prostoru in niso vajene ljudi. Da se risi ne bi navadili na ljudi, saj bi bili zaradi tega neuporabni za izpust v naravo, je bil dostop do karantene omejen. Zanimivo je, da so se risi

kmalu navadili na Cilko Konečnik, lovčevno ženo, ki jih je vsak dan krmila. Kadar jim je prinesla hrano, niso pihali ali renčali, ampak so se vedli popolnoma mirno. Hrano so dobili vsak dan enkrat, proti večeru, približno vsak drugi dan tudi žive živali, kokoši ali domače zajce. Radi so tudi jedli konjsko in goveje meso. Še posebno radi so imeli kravje vime. Kadar so dobili živo žival, so jo z ugrizom v vrat takoj usmrtili. Opaziti pa je bilo tudi igranje z žrtvijo; podobno se igra mačka z mišjo. Po krmljenju 2. marca 1973 jim je Cilka Konečnik brez bojazni odprla vrata karantene. Dva risa sta takoj opazila odprtino in prišla dobrih deset korakov za Cilko popolnoma mirno in počasi na prosto, ovohavala okolico in se spogledovala. Za slovo sta še enkrat pogledala za Cilko, potem pa ju je vzela noč. In zjutraj ni bilo v karanteni nobene risa več.

Cepljenje risa proti steklini

Foto ing. J. Černač

S Titom na petelina

Janko Perat

Odlomek iz knjige »Polda«, ki je izšla marca letos pri založbi Lipa v Kopru. »Polda« je povest o vrhunskem smučarskem skakalcu in poklicnem lovcu.

Drugi dogodek pa je bil popolnoma nepričakovan, skoraj neverjeten, tako da samemu Janezu še pozneje ni bilo več docela jasno, ali je bilo res ali pa je o tem samó sanjal.

Bilo pa je takole: Stal je oprt na smreko in se smehljaj. V resnici se je smejal, sicer brez glasu, saj ga ni mogel nihče videti. Bila je noč, zato se je ves prepustil razpoloženju, v katerem je občutil veselje in zadovoljstvo s samim seboj.

»Kako drugače, kako močno drugače je vse to,« je zašepetal skoraj naglas.

V mislih je primerjal dogodek pred nekaj leti, ko je s »tovarišem

iz republike« šel nad srnjaka. Uglednega gosta je nenehno spremljal »varuh« in ga ni izpustil izpred oči. Da mu tisti niti ne kdove kako pomemben funkcionar ni zapal sebe in svoje varnosti, se je Janezu zdelo na moč zamalo. In kako se je potem jezil, ker srnjak ni izstopil točno ob času, ki ga je bil Janez napovedal.

»Kako vse drugače je to!«

Bila je še noč. Samo svež veter z vrhov je šepetal nad nazobčanimi kulisami smrekovega gozda. Nedaleč stran je pel divji petelin. Vendar njegovo petje ni motilo tišine noči. Le poglobljalo jo je. Petje je bilo pravilno, zavzeto, polno, kot si ga je samó mogel želeti.

Klepanje skrivnostne ptice se je potem povzpelo v zanosno brušenje, to spet v trljajoče klepanje pa

znova redno, ubrano v brušenje. In ko je petelin brusil ter bil v svojem ljubezenskem zanosu gluh, je Janez napeto sledil šumu korakov, vsakokrat, ko je petelin brusil. Minilo je namreč komaj nekaj minut od trenutka, ko je pustil predse tovariša Tita, da sam, kot se spodobi pravemu lovcu, naskoči divjega petelina.

Vse se je pripetilo tako nepričakovano, da kar ni mogel verjeti. Komaj dva dni poprej so mu iz uprave lovišča na Bledu sporočili, naj se takoj zglati pri njih.

Na Bledu ga je upravnik že čakal v avtomobilu. Rekel mu je, naj prisede in že sta se odpeljala proti Pokljuki. Šele po poti mu je naročil, naj podnevi najprej ugotovi, ali se zaslišani petelini še zadržujejo na svojih rastiščih, potem pa naj izbere dve najprimernejši rastišči in tam okrog počisti vse suhe veje. Naslednje jutro naj ugotovi, ali petelini še dobro pojo, potem pa naj ga čaka pri lovski koči, kamor bo prišel ponj z avtomobilom.

»Pa smem zvedeti, zakaj vse te priprave?«

»Vse ob pravem času. Zdaj samo izvrši, kar sem ti naročil!« je Janezu redkobesedno in skrivnostno odgovoril upravnik.

Mesec marec se je že bližal koncu. Prva zelen se je že začela prebijati skozi rjavo travo, vendar ni še nobena barva prevladovala. Tedaj so ga prvič poklicali na upravo gojitvenih lovišč na Bledu. Naročili so mu, naj vzame s seboj, kar nujno potrebuje za daljšo odsotnost z doma, za teden dni.

Tudi takrat ga je upravnik zapeljal na Pokljuko, brž ko se je zglasil na upravi.

Na Pokljuki ga je že čakal revirni lovec. Upravnik jima je naročil, naj zaslišujeta divje peteline in najdeta vsaj troje rastišč, ki niso daleč od ceste in v ne preveč grdem svetu. To nalogo sta uspešno opravila. Teden dni sta jutro za jutrom pri-

PRESEDNIK REPUBLIKE

Beograd, 6. aprila 1973.

LOVAČKI SAVEZ SLOVENIJE

LJUBLJANA
Župančičeva 9

Srdačno zahvaljujem na pozdravima
koje ste mi uputili sa općeg zbora u Kopru.

sluškovala tišini gozda, da bi zaslišala skrivnostno petje kralja gozdov. Vsega skupaj sta našla štiri rastišča. Dve sta bili zelo primerni, saj sta tam pela petelina zelo blizu gozdne ceste. Prvi je pel komaj streljaj stran, drugi pa le dober kilometer daleč, vendar je bil prav v tem kraju pristop zelo lahek, kajti svet je bil lepo položen vse od ceste pa do rastišča. Zadaj, za veliko, košato bukviyo, ki si jo je bil izbral petelin, pa je zemljišče prehajalo v strm jarek in se na drugi strani strmo vzpenjalo v razdrapano skalovje.

Že tedaj se je Janez spraševal, čemu služi vse to. Zakaj niso te naloge zaupali revirnemu lovcu ali pa lovcem poključkega revirja? Zakaj so poklicali prav njega? Tudi revirni lovec, s katerim sta razglabljala o tem, ni vedel pravega odgovora.

In potem – ko da se ni zgodilo nič. Ko je na upravi poročal o opravljeni nalogi in pomagal, da so na specialki natančno vrisali rastišča, so ga čisto preprosto poslali domov, v svoj revir. In pustili so ga pri miru vse do predčerašnjim.

»Kako vse drugače je to, če srnjaka loviš s ‚tovarišem z republike‘, ali pa če greš nad divjega petelina s tovarišem Titom!«

Komaj včeraj zjutraj, ko sta se z upravnikom vrnila s Poključke na Bled, mu je upravnik v pisarni povedal, da ta dan pričakuje tovariša Tita, ki da pojde nad divjega petelina, on, Janez, pa je določen, da ga spremlja.

In zdaj je tu...

Blizu rastišča, vendar dovolj daleč stran, da bi petelina ne spodila, sta se s Titom ustavila. Janez mu je na kratko povedal, kje pričakuje, da bosta zaslišala petelinovo petje, in kako bosta petelina naskočila. Potem sta molčé čakala. Janez se je pričel že potiti, ker petelin ni začel peti. Čas je počasi lezel naprej. Končno se je le začulo petelinovo klepanje.

V majskem gozdu

Foto ing. I. Kalan

Nato sta začela naskakovati, Tito zadaj, Janez spredaj. A že po štirih, petih naskokih, med petelinovim brušenjem, je Janez začutil na svojem ramenu Titovo roko.

»Sam ga bom naskočil. Ti ostani tu,« mu je rekel šepetaje. Janez je ostal in se naslonil na smreko. »Tako se vede pravi lovec,« je pomislil.

Stresel se je. Srce mu je začelo hitreje biti in po vsem telesu mu je šla rahla drhtavica. V grlu se mu je naredil vozal.

Petelin je tik za glavnim udarcem prenehal peti, kot bi odrezal, in brušenje ni sledilo. Tovariš Tito,

očitno nepripravljen na to presenečenje, se je že pognal v skok. Janez ga je prav dobro slišal in petelin najbrž tudi...

»Kaj bo zdaj?« se je strahoma spraševal Janez in dih mu je skoraj zastal.

Bil je vajej lova na petelina. Prav dobro je vedel, kako je hudo, če petelin iznenada preneha peti in mora lovec, ki ga naskakuje, obmirovati kot kip, dokler se petelin spet ne oglasi, dokler ne prične brusiti. Samo v tistih treh sekundah, kolikor traja značilno petelinje petje, ki mu lovci pravijo brušenje, petelin ne sliši in skoraj ne vidi. Prekinitvev petja pa lahko lovca

preseneti v kaj neugodnem položaju, bodisi da ima eno nogo že v zraku, bodisi da komaj še stoji pokonci. Petelini namreč najraje pojo v zelo težkih, strmih, razdrapanih predelih gozda, vrh tega pa začno peti mnogo pred zoro, ko je gozd še v objemu noči. Glas mogočne ptice ni močan, se ne sliši daleč, in kadar začno ptiči svoj jutranji koncert, se njegov glas zgubi v spevu ptičjih zborov. Tedaj pa pogosto preneha peti in se raje spusti k svojim kokoškam na svatovanje.

Najhujše, kar čaka lovca pri naskakovanju divjega petelina, je, če petelin svojo pesem preprosto odtrga kar sredi kitice, medtem ko se je lovec že pognal v skok. In prav ta smola se je morala pripetiti tovarišu Titu...

Janez je zadrževal dih in čakal, kdaj bo petelin odletel z gredi. A nič takega se ni zgodilo.

Potem pa je hipoma zaslišal previdni, tihi, negotovi »tep, tep«. In čez nekaj trenutkov že pogumnejši »tep, telep, tep, telep«.

Nato spet tišina. Zatem še en, že izzivalnejši poskus. Ko pa je petelin zapel polno in se je oglasilo njegovo zanosno brušenje, je Janez že slišal tudi skok velikega lovca.

V tem hipu se je pognal v skok še sam, da bi bil bliže tovarišu Titu, če bi mu bilo treba biti v pomoč. Da bi se le ne zgodilo še kaj nepredvidenega.

Tedaj pa – petelin se je sredi najlepšega petja hipoma dvignil in z velikim ropotom odletel.

Janezu se je zdelo, da so se smreke zamajale in da se bodo zdaj zdaj zrušile nadenj. Ostal je na mestu, prav tako tovariš Tito, ki se je presenečen samo obrnil proti njemu.

Janez je ugotovil, da se je petelin samo spreletel, kajti na oni strani globače, vendar ne daleč stran, je spet sedel na drevo. Dal je tova-

rišu Titu znamenje, naj bo pri miru. Ostala sta na mestu.

V bližini se je tiho oglasila taščica, nato še ena. Zbudil se je in zažvrgolel kraljiček. Ptiči so se pripravljali na jutranje zborna petje.

Oglasil pa se je tudi petelin. Sprva je previdno zaklepal, potem pa kmalu, nenavadno hitro prešel na polno kitico.

Prvo petelinovo brušenje je Janez izkoristil, da je skočil k Titu in mu zašepetal z glasom, ki ni dopuščal ugovora:

»Jaz grem naprej. Vi pa za mano!«
In tako je bilo.

Lovčeva hči

Tone Svetina – ilustriral Štefan Planinc

XIV.

Bila je viharna pomladna noč. Bliiski so parali temo, da je slepeča luč od časa do časa razsvetlila izbo. Votlo je grmelo. Dež je lil, da je pljusvalo po leseni strehi.

Boštjan je strmel skozi okno in razmišljal. Nekove besede so ga vznemirile. Še enkrat je preudaril, kar mu je povedal. Premislil je dogodek v krčmi, pa spet razmišljal o vsem, kar ga je vezalo na Minko. S kakšno pravico naj mu jo polizani mestjan odpelje in zruši njegove in njene sanje? V Boštjanu so vrele misli kot razbesnelo vodovje. Užaljenost in samoljubje sta ga podžigala, da je misel, ki jo je zanetil Nek, postajala vedno jasnejša.

Zabliskalo se je in oglušujoče je prav blizu treščilo.

»Če ne bo moja, tudi njegova ne bo! Dobro! Na ruševca bodo šli. Srečali se bomo!«

Dva dni se je še držal doma, potem pa se je proti večeru odpravil. Oba dni je bil zamišljen, da se je

Pravi, res težaven naskok se je nato šele začel. V jarku je bil sneg, vsepovsod so ležale odpadle suhe veje, na drugi strani pa so bili robovi. Petelin se je v petju obotavljal in Janez je medlel od strahu, kdaj bo odletel.

Toda spremljala ju je lovska sreča. Petelinu, ki je pel na veji visoke smreke, sta se le približala. Pri zadnjih dveh skokih je Janez pustil tovariša Tita spet predse. Ko je bilo petje ptičjega zbora na višku in je na vzhodu v plamenečih zubljih že zagorela jutranja zarja, je počil strel. Petelin je padel...

Meta čudila, kaj je s sinom. Ko je videla, da odhaja, je zajokala.

»Boštjan, bolan si še, doma ostani! Poslušaj mater!«

Toda pregovoriti ga ni mogla.

»Zdravi ostanite, mati, kmalu se bom vrnil. Opravek imam v robeh. Potem bom dalj časa doma. Vse bova posejala in posadila kakor vsako leto. Še to, mati: Če bi me kdo iskal, recite, da sem še vedno bolan!«

Potem ga je vzela noč.

Hodil je hitro. S prožno, lahko in privajeno nogo se je široko prestopal po kamnitih, neohojenih stezah.

Pod Bečelnikom je presenetil veliko nočno ptico. Oranžno rumene, velike oči so bliskale iz dupla. Ko ga je začutila, je zaplavala skozi drevje.

Prišel je že v sneg, ki se je nekaj časa udiral, potem pa ga je držal. Na slemenu ga je sprejel veter. Ustavil se je in nekajkrat globoko dihnil. Kakor bi po dolgem času srečal starega prijatelja, se je priklonil Ostremu vrhu.

Prespal je v svojem stanu. V zgodnjih jutranjih urah se je prebudil, ker ga je lizal jelen. Zakuril je in se pogrel.

S soncem je krenil proti svoji pečini. Vsi, ki so poznali Boštjana, so si razbijali glavo, kje ima fant roglje in kože. Žandarji so jih to zimo iskali na treh mestih. Toda nikjer ni bilo niti dlake. Jozelj in lovci so prebrskali že vse planine in skrite luknje, toda sledov Boštjanovega lova ni bilo.

Prvi sončni žarki so zlatili Orlovo steno, ko je prišel do nje. Sredi stene je bilo njegovo skrivališče. Odkril ga je, ko je prvo leto pasel v teh krajih. Za orlovim gnezdom je oprezal, a do orlov ni mogel. Pod previsno pečjo pa je naletel na precej globoko, za dva človeka visoko luknjo. Zamikalo ga je, kaj je v njej. Zakrivala jo je ogromna skalnata luska, ki je zrasla ob steni in tvorila ozko, navpično steno. Dva nevarna previsa je tvegala, preden je bil v varnih stopih, ki so ga pripeljali do votline. Takoj mu je bila všeč. Kakor iz orlovega gnezda se je razgledoval iz nje po dolini, po planini in po gorah. Samo Nek je še vedel za votlino. Pokazal mu jo je izpod peči, toda mož ni hotel v steno.

Boštjan je stal pod ogromnimi skalnimi skladi, redko obraslimi z macesni, rušjem in gabri. Trpko se je nasmehnil, potem pa zaplezal v skalo proti votlini, toda v previsih ni bil trden; od napora so se mu tresle roke in noge.

Votlina je bila nedotaknjena. Po njej se je razgledoval z vidnim zadovoljstvom. V kotu je bil iz nekaj desk zbit pograd, nastlan s senom in pregrnjen z gamsjimi kožami. Kar potegnil ga je k sebi.

Potem se je zagledal v roglje, ki so viseli na dveh macesnovih kolih. Visoki, smolnati in razkrceni so bili iz Skednjevca, ozki in debeli iz Kont...

Potem je segel po puški. Ko jo je zlomil v plazju, mu je znanec iz do-

line naredil novo kopito iz orehove korenine.

Ko je bilo sonce že visoko, je legel na rob prepada. Dolina pod njim je bila mirna, na severni strani Skednjev pa so se še vedno prožili plazovi. Sonce je že zašlo, a tistih, ki jih je pričakoval, še ni bilo.

Rahel soj lune, ki so jo pogosto zastirali oblaki, je svetil Boštjanu, ko je že kmalu po polnoči krenil na pot, poslušat in gledat ruševce. Svet, kjer je hodil, je bil kotlast in zasnežen. Gluha nočna tišina je ždela v ruševju. Izbral je velik rušev grm, nalomil nekaj vej in čakal. Pod njim se je belila jasa.

Ko je jutranji svit prelomil obroč teme, je skozi somrak završalo. Prvi ruševca je priletel na sneg: čh-huj – čh-huj – gru – gru – gru – gru – gru je zapihal, zagrulil in zapelel kočijo ter se jel šopiriti. Boštjan je napeto prisluhnil. Za njim sta privršala še dva in za njima še četrti. Začel se je ples. Ljubavna pesem vročekrvnih potepuhov je privabila putke; oglasile so se v ruševju na robu jase.

Čh-huj – čh-huj – čh-huj – čh-huj – gru – gru – gru – gru so pihali petelini, kot bi odprli vrečo vetrov. Zgrabili so se, da je vršalo in perje frfotalo okrog njih.

»Koliko se jih je nateplo! Kakor bi vedeli, da mi ni za krivce!«

Petelini pod njim so se kljuvali, poskakovali in se v klobkah kotalili po snegu. Kakor poredni fantiči!

Boštjana je že mrazilo, pa se je malo premaknil. Petelini so takoj postali pozorni. Utihnili so, nato pa drug za drugim odleteli in posedli po macesnih.

Z dnem se je Boštjan vrnil pod Orlovo steno. Vzpel se je na greben nad razpotjem in si med skalami in rušjem nastlal z ruševimi vejami.

»Ali bodo danes prišli?«

Razmišljal je o svoji poti in čutil, da je vedno bolj razdvojen. Proti temnemu naklepu, ki ga je rodila

viharna noč in razplamtelo samoljubje, se je dvignil razum.

»Čemu bi streljal,« je pomislil, »kaj bom dosegel, če ga uplašim? Če ga ima rada, jo bo dobil, če ga nima, bo prej ali slej konec komedije!«

»Streljaj, dokler je čas!« mu je nekaj zapovedovalo.

Pod njim se je cepila lovska steza; ena je vodila proti koči, druga proti slemenu. Po kateri bodo krenili? Spet mu je misel, ki jo je venomer odganjal, postavila vprašanje: »Kaj bi bilo, če bi ga ubil?« »Le slabiči streljajo iz zasede!« si je takoj odgovoril.

Potem ga je prevzela želja, da bi se srečala v prepadni stezi. Oko v oko! Takrat bi videla, kdo je hujši! Demon samoljubja pa je ugovarjal: »Tudi tvojega očeta so ubili! Eden teh ga je ubil!«

Čas je tekel in misli so se zapletale, kakor bi pajek predel mrežo. Ni pa še bilo poldne, ko se je izza roba pod njim pojavila postava in za njo še dve. Počasi so se pomikale preko snežnih zaplat in strmih plazišč. Ob razpotju jih je imel tik pred seboj. Stisnil je puško in se prihlil kakor zver, ki se ji bliža plen. Čeprav je bil hladen in preudaren, mu je srce sunkovito utripalo.

»Trije so! Stari Nek je imel prav!« je šepnil.

Tako so se mu že približali, da jih je prav dobro razločil. Prvi je šel Jozelj. Opiral se je na dolgo lovsko palico in nesel velik nahrbtnik. Za njim je stopicala Minka. Na beli podlagi se je prav dobro odražala njena vitka postava. Za njo se je vzpenjal tuji gospod. Ob pogledu na dekle je zagrnil Boštjana val hrepenenja, ljubosumja in sovraštva. »Morda se ti danes prvič in zadnjič nudi priložnost, da uspeš!« Z vzhoda so se podili temni, sivi oblaki.

Samogibno je zlezla Boštjanu puška k licu. Prislonil se je ob skalo in hladno pomeril. Pod njim je tro-

Na oknu je zagledala obraz s prevezanim čelom...

jica prečkala strmo kotanjo in se previdno lovila na spolzkem, skledastem snegu. En sam trzljaj, pa bi se zvrnil.

»Ne streljaj! Zlo se vedno povrača z zlom, dobro pa z dobrim!« je pomislil. »Toda saj ga ne bi ubil! Kako je že rekel Nek? Nekaj krogel da bi mu zažvižgalo okoli glave?«

Tedaj se je pripetilo nekaj nepričakovanega. Herman pod njim je na gladkem snegu zdrsnil, nekaj zakričal, padel in se hreščeče odpeljal po strmem snežišču. Nekajkrat se je prekotalil in obležal na dnu kotanje. Boštjan je odložil puško in zaničljivo poveseil ustnice.

»Preklete ščene! Po promenadi naj bi se sprehajal, reva!«

Herman se je pobiral, lovec in njegova hči pa sta mu s steze kazala, kako naj si pomaga. Pobral je palico in po vseh štirih nerodno lezel

po drugi strani kotanje, ki ni bila tako strma, spet na stezo.

Ko je Boštjan vse to videl, se je v njem nekaj prelomilo. Globoko je zajel sapo in se oddahnil.

»Ne! Da bi tako revo strašil ali celo podrl, tega pa ne!«

V razum je prodril ponos: »Le čemu bi streljal in plašil?«

Trojica pod njim pa je nadaljevala pot. Jozelj se je večkrat ustavil in se razgledoval po okolici. Tudi proti Boštjanu je gledal.

»Ali me starec čuti? Le pelji jih, brez skrbi! Za danes vas imam dovolj, vseh treh!«

Ko so se skrili za rebrom, jo je tudi sam odkuril.

Čez dobro uro so bili v koči. Herman je zadovoljen, da je konec dolge poti, takoj legel. Minka pa je bila zelo dobre volje.

»Brž zakurite, oče, da bo toplo!« Potem je sedla k Hermanu in ga spraševala, kako da je zdrsnil. Herman jo je bil spet presenetil z darili in tako dober je bil z njo, da se ji je kar zasmilil. Žal ji je bilo, da je bila tako trda in spomnila se je materinih besed: »Prijazna bodi z gostom! Ne obnašaj se tako, kot bi ne znala do pet šteti!« Po večerji je Jozlja, ki ga je nahrbtnik zdelal, kmalu zmanjkalo. Nekaj časa je dremal ob ognju, nato pa se je zvalil na pograd in glasno zasmrčal.

Minka in Herman pa sta še posedela. Ni jima bilo do spanja, posebno Hermanu ne. Videl je, da je dekle posebno igrivo razpoložena; take še ni videl. Govoril ji je in oči so mu žarele. Prijel jo je za roko. »Minka!« Zaljubljeno jo je gledal in ji nagnil glavo na svoje rame. »Minka, rad te imam. Zlata deklica! Ali hočeš biti moja?«

Minki je bilo nerodno: »Jaz? Saj imate v mestih lepša dekleta!«

»Ne govori tako, Minka! Reci mi ti in imej me rada! Kako lepo bi bilo, če bi šla z menoj v mesto!«

»Bežite no, kaj bom jaz v mestu! Šolana nisem in med gospodo se ne znam vesti, kmalu bi vam bila odveč.«

»Vsega bi se navadila. Z menoj bi bila. Lepe obleke bi nosila, vsi bi te občudovali, Minka,« se mu je tresel glas, poln omame.

Minka ga je zaupljivo in hvaležno pogledala. Ugajale so ji laskave besede. Pustila je, da jo je pritisnil k sebi. Objel jo je in božal. Čutila je, da tudi njo omamlja. Z mehkim, žametnim glasom ji je šepetal: »Minka, ali boš moja?«

Temni oblaki so zastrli mesec, iz globeli so se vlačile megle. Sij ognja, ki je le rahlo svetil skozi okna, je pripeljal Boštjana h koči. Srce mu je razbijalo.

»Morda bom zdajle boljše razrešil uganko, kot če bi streljal?«

Počasi, korak za korakom, se je

bližal oknu. Končno se je že plazil. Meter za metrom. Potem se je počasi dvignil.

Kar je videl, je bilo več, kot je pričakoval. S hrbtoma proti njemu sta sedela ob ognju, tik ob njem je Jozelj na pogradu vlekel dreto.

»Prekleti zelenec!« Zaškripal je z zobmi in oči so se mu nevarno zalesketale. »Prav je imel Nek! Prekleti bedak! Prešibak sem, da bi dojel resnico.«

Mislil je, da ga bo strlo in nova nepremišljenost se mu je porodila v razdejanem srcu. Ugriznil se je v ustnice in ostre poteze so se mu poglobile. Kri mu je udarila v glavo in stisnil je puško.

»Ali naj oba?«

Že je stopil korak nazaj, pa mu je nevidna roka ustavila korak. »Čemu bi ubijal, Boštjan? Nimaš pravice, da se jeziš! Če si je izbrala drugega, bo njegova! Ničesar ji nisi obljubil in tudi Minka ti ni ničesar obljubila! Nič nista terjala eden od drugega, imela sta samo to, kar sta želela. Ne pričakuj, pa ne boš razočaran! Če si močan, boš gledal resnici v obraz in šel svojo pot!«

Poskušal se je umiriti in se ukrotiti. Zazdelo se mu je, da dekle, ki se ljubeče stiska k bledemu mestjanu, ni tista Minka, ki jo je rešil v zavratni nevihti.

Ranjeno čelo z belo obvezo je spet pritisnil na steklo in se grenko nasmešnil. Tedaj je opazil, kako se je dekle vznemirilo. Spustila je Hermanovo roko in se odmaknila.

»Pusti me, Herman! Strah me je! Tako mi je, kakor da naju nekdo gleda.«

»Ne nori, Minka! Saj oče spi!«

»Ne, ne,« je dejala, »strah me je!« Tudi Jozelj je nehal smrčati. Minka se je nagonsko ozrla proti oknu in za njo je pogledal tudi Herman.

Obstala je kakor okamenela in široko odprla oči.

Na oknu je zagledala obraz s prevezanim čelom. Vanjo so zrle je-

kleno sive, prodorne oči; očitajoče, divje, užaljene, boleče.

Kriknila je, toda obraz na oknu se ni zganil. Miren je bil, kot bi bil naslikan. Šele ko je kriknila drugič, da je Jozelj planil pokonci, Boštjana ni bilo več.

»Kaj je?« Jozelj je zgrabil po puški.

»Kaj se je zgodilo?«

Minka je brez sape ihtela ob vratih.

»Boštjan je bil, oče, Boštjan! Gledal je skozi okno. Strašen je bil. Prav tak kot na veselici.«

»Ne nori, dekle! Kaj se ti sanja?« se je hudoval stari. »Kaj bo Boštjan sredi noči iskal v robeh? Saj ni nor!«

Šele, ko je tudi Herman, ki se je tako prestrašil, da nekaj časa sploh ni mogel do besede, potrdil, da je tudi on videl obvezano glavo, je Jozelj verjel.

Zjutraj niso šli na lov, Jozlju se ni zdelo varno. Šele ob belem dnevu je odrinil težki zapah in s puško v roki stopil na plano. Za njim je šel tudi Herman.

»Glej ga, hudiča, saj je bil res tukaj!« Stari lovec je strokovnjaško

ogledal sledi, ki so peljale pod okno in se izgubile v macesnih za koč. Celo odtis puškinega kopita je bil v snegu.

S Hermanom sta šla previdno po sledi. Vodila ju je daleč okrog, nazadnje pa pripeljala pod Orlovo steno.

Spogledala sta se.

Ko sta se vrnila, je oče robantil nad hčerjo. »To je samo zato, ker zvečer ne greš spat. Luč je ugledal falot, pa je prišel gledat, kdo je. Če je bil Boštjan, ni tako nevarno. Toda če je bil, je vprašanje. Tebi se je najbrž le zdelo, Minka. Kdo ve, kdo je bil. Človek je bil, luč ga je privabila kakor večč.«

Hermanu je bilo, kot bi ga polil z mrzlo vodo. Lovsko razpoloženje ga je minilo. V vse tri je legel občutek, da jih gore nočejo; da so se razsrdile nad njimi; da jih odganjajo kot nezaželene tujce.

Vetrovi so završali in goste megle so pregnile gore. V pišu se je izgubljala zaljubljena pesem vročerkvinih svatov, temnookih in rdečeržnih pevcev. Ljudje pa so se umaknili v dolino.

(Se nadaljuje)

Po lovskem svetu

Obore za divjad v evropskih deželah

(Iz poročila dr. A. Karahasanovića in V. Varičaka, ki sta se kot zastopnika Jugoslavije udeležila zborovanja Mednarodnega lov. sveta (CIC) aprila 1972 na Nizozemskem)

Med drugim so bili na tem zasedanju predmet razprave tudi rezervati in obore. Zlasti so razpravljali o tem vprašanju s pravne strani. Belgija nima zakona o oborah. Lovopusti v oborah so enaki kakor

v prosti naravi, le divje prašiče lahko love vse leto.

Španija ima dve vrsti obor:

a) Lovne obore, kjer se v načelu lovi skladno z zakonom o lovu z normalnimi lovopusti, odstrel pa urejajo po planu.

b) Industrijske obore z divjimi kunci, divjimi prašiči, jelenjadjo in damjeki, kjer love izključno za divjačino (meso). Divjad goje kakor na farmah domačo živino.

Mufloni in jelenjad v lovišču blizu Budimpešte

Foto dr. L. Studinka

Nizozemska pozna dve vrsti obor:

a) Obore za divje prašiče, z ograjo le 1,20 m visoko, tako da jelenjad lahko prehaja čez to področje (omogočene letne selitve jelenjadi). V teh oborah lahko love skladno z zakonom o lovu, lovopusti so normalni kakor na divjad v prosti naravi.

b) Tako imenovane visoke obore, z 2 m visoko in višjo ograjo, za jelenjad, divje prašiče in muflone, ki ne spadajo pod zakon o lovu. V njih ni lovopusta.

Divji lov v visoki obori se šteje za veliko tatvino, medtem ko je divji lov v nizki obori navaden divji lov. Visoko oboro je moč postaviti le z dovoljenjem ministrstva za poljedelstvo in gozdarstvo, ki izdaja tudi dovoljenja za ulov žive divjadi. Italija nima posebnega zakona o oborah. Imajo dosti obor za divje prašiče, ki jih štejejo za divjad, ne za škodljivce. Lovopust v njih velja kakor za prosto divjad v naravi.

ZR Nemčija. Obore s površino po 75 ha in več spadajo pod zakon o lovu. V njih veljajo redni lovopusti, odstrel se vrši po odobrenem planu. Posebnega zakona o oborah še ni, pač pa ga dobe z novim zakonom o lovu. Načrt novega zakona predvideva, da bo morala divjad v obori imeti vso biološko in veterinarsko zaščito. Nihče ne bo mogel dobiti pravice, da upravlja oboro, če ne bo imel potrebne strokovne kvalifikacije. Važno je, da bo divjad v obori imela dobre življenjske pogoje, sicer dovoljenje za gradnjo obore ne bo izdano.

Migracija divjadi ne sme biti onemogočena z velikimi oborami, ki bi sekale naravne poti divjadi, in to zlasti ne na področjih, kjer civilizacija in promet še nista vplivala na naravno migracijo. Imajo 3 vrste obor:

a) Obore z najmanjšo velikostjo 10 ha, da divjad v njih opazuje publika.

b) Obore za znanstvene poskuse in raziskave v velikosti do 75 ha.

c) Lovske obore nad 75 ha.

Francija. Obora mora imeti ograjo najmanj 2 m visoko, tako »da je jezdec s konjem ne more preskočiti«. V njej mora biti stanovanjska zgradba za lov. čuvaja, ki preprečuje divji lov. Lov je dovoljen vse leto ne glede na lovopust. Luksemburg. Enako kakor v Franciji. Ministrstvo za notranje zadeve mora dati dovoljenje, da se drži divjad v obori. Za ulov žive divjadi v obori je potrebno dovoljenje ministrstva za poljedelstvo. Lovopustov v obori ni.

Vel. Britanija nima nobenih omejitev za obore, velike do 500 hektarov. Angleži se ne zanimajo za lov v oborah, ki so namenjene zgolj obiskom ljudi. Za oboro za eksotično divjad je potrebno dovoljenje vlade. Maja in junija, ko ima divjad mlade, so obore za ogled zaprte. Sicer so pa odprte le 5 dni v tednu, da se divjad vsaj nekoliko odpočije od obiskov publike.

M. Š.

Zopet madžarski jelen svetovni prvak

Dne 13. septembra 1972 je nemški lovski gost Pavel Riegel uplenil novega svetovnega vrhunskega jelena in sicer v soseščini državnega gozdnega revirja, kjer je leta 1970 gospa Marion Schuster uplenila takratnega svetovnega prvaka z 251,83 točke.

Revir Lenti v komitatu Zala je v jugozahodnem kotu Madžarske, proti zahodu v soseščini avstrijske Štajerske, na jugu in jugozahodu pa Slovenije. Gozdovi severno od okrajnega mesteca Lenti so komaj kaj več kakor 20 km oddaljeni od Drave, torej od Slovenije. Gričevnata pokrajina je precej gozdnata in ima subalpinsko podnebje. Večina gozdov je le toliko velika, da ima divjad povsod prost dostop do polja. Ugodnih pogojih morebiti tukaj doraščajo najmočnejši jeleni Madžarske zato, ker je tod stalež jelenjadi na splošno mnogo manjši kakor v drugih »jelenjih komitatih«

južne Madžarske, ki dajejo največ kapitalnih jelenov. Lovišče, v katerem je bil ta jelen uplenjen, je zakupno lovišče skupnosti lovcev iz okolice. (Slika rogovja stran 37!) Poprečna dolžina vej 122,4 cm, nadočnikov 37,7 cm, srednjikov 42 cm, poprečen obseg rož 32,25 centimetrov, obseg desne veje spodaj 20,6 cm, zgoraj pa 17,6 cm, obseg leve veje spodaj 19,8 cm, zgoraj pa tudi 17,6 cm. Teža rogovja 12,80 kg, razkremenost 98 cm. Skupaj s točkami za lepoto je zneslo 252,98 točke. To oceno je rogovje dobilo na mednarodni razstavi v Torinu marca letos. Rogovje je sedaj v lovskem muzeju v Budimpešti. Srečni uplenitelj seveda za jelena ni plačal nobene odstrelne takse, rogovje pa mu je na voljo, da si naredi kopijo oz. odlitek.

Dr. Lázsló Studinka,
Budimpešta

Tako love pri Moskvi

Pod tem naslovom poroča dr. F. Köhler v lovski reviji Nem. demokr. republike »Unsere Jagd« 6/1972. Moskva ima 7 milij. prebivalcev. Od teh si je v letu 1971 priskrbelo dovoljenje za lov, do katerega ima pravico vsak državljan, 74 370 moških in žensk. V 1975 lovskih kolektivih, ki so združeni v 41 rajon-skih in mestnih družbah, sta gojitev in lov vedno bolj plansko organizirana. V zadnjih letih je bilo ustanovljenih 53 velikih lovskogospodarskih obratov, ki imajo pod svojim okriljem 3 617 000 ha skupne površine. Na tem področju je kar 170 oporišč in lovskih koč, od katerih jih preko sto pripada lov-

skim družbam. V njih lahko prenoči 8660 prijateljev lova. Zaradi velikega števila mestnega prebivalstva pa odpade na enega lovca le 47 ha lovne površine, kar je 3 do 4-krat manj kakor na drugih področjih Sovjetske zveze. Za lov na močvirsko oz. vodno divjad so bila lovna območja Kalinin, Gjurjevsk in Astrahan za moskovske lovce posebno prirejena. Sicer je Astrahan od Moskve oddaljen preko 1000 km, vendar veljajo v tej deželi drugačna merila za daljave kakor pri nas (NDR). Razen tega so avionske prevozne cene za vsakogar zmogljive in neokrnjeno bogastvo živalstva teh področij po-

plača slehernega za dolgo potovanje. Vendar se moskovski lovci trudijo, da z biotehničnimi ukrepi izboljšujejo življenjske pogoje divjadi v okolici Moskve. Zgolj v preteklem letu so oskrbovali 10 000 krmilnic, 4000 solnic in 4200 krmišč za perjad. Pozimi 1970/71 so priskrbeli 2300 ton krmil za divjad. Več ko 200 ha krmnih njiv in čez 15 000 umetnih gnezdišč za vodno divjad so uredili, a so se jih race poslužile le 20 do 30 %. V letih 1966 do 1970 so za obogatitev živalstva na območju Moskve izpustili 240 parkljarjev, 3696 zajcev, 255 velike divje kurjadi in ruševcev, 75 belih jerebic in 4628 rac. Večina divjadi se je dobro privadila podnebj. Pred 5 leti so moskovske lovske družbe izpustile 26 maralov (sibirski jeleni z velikim rogovjem), ki so se do sedaj razmnožili na 70 živali. Tudi divji prašiči so se po zaslugi skrbne gojitve zopet razmnožili na kakih 2200 rilcev, tako da je zopet dovoljen omejen odstrel.

Približno desetina skupne lovne površine moskovskega območja je proglašena za rezervat, kjer se divjad nemoteno razmnožuje in za to država velikopotezno skrbi. Tako se je stalež divjadi od leta 1966 do 1971 povečal za približno 100 do 150 %, divji petelini skoraj za 200 % in divji prašiči celo za blizu 300 %.

Kakor v vseh močno industrializiranih deželah se tudi okoli Moskve krči življenjski prostor divjadi, zlasti vodni, občutno tudi divji kurjadi. Vendar zanimanje za lov stalno in hitro raste. V letu 1970 so odstrelili 550 losov, 235 div. prašičev, 21 500 zajcev, 93 000 veveric, 3200 lisic, 8000 jerebov in 3500 močvirske in vodne perjadi. Za lovsko izobrazbo mladih lovcev je bilo organiziranih 77 posebnih krožkov. Lovske pse ima čez 10 000 članov.

M. Š.

Lovski oprtnik

Jugoslavija je podpisala Mednarodno konvencijo za varstvo ptic

Uradni list SFRJ, št. 6 od 8. 2. 1973, je objavil ukaz o razglasitvi zakona o ratifikaciji Mednarodne konvencije (mednarodni sporazum) za varstvo ptic. Zakon je sprejela Zvezna skupščina. S tem sporazumom, sklenjenim v Parizu, so se vlade podpisnice zedinile, da je potrebna sprememba mednarodne konvencije o varstvu ptic iz leta 1902.

Države podpisnice tega sporazuma bodo morale vse zakone oz. predpise s tem v zvezi podrediti temu mednarodnemu dogovoru.

Po tej konvenciji je načelno prepovedano loviti in ubijati za poljedelstvo koristne ptice. Zlasti je prepovedano loviti ptice na limanice, uničevati njihova gnezda in pobirati ptičja jajca. Obvezno bo ukinjen spomladanski lov na kljunače, kar je razvidno iz 2. člena navedene konvencije. Prepovedana je uporaba avtomatskih pušk z več kakor dvema nabojema in na splošno vse ognjeno orožje, ki ga ni moč nositi čez ramo. Posebno je prepovedano uničevati ogrožene vrste. Dežele podpisnice se zavezujejo, da sestavijo spisek povsem nezaščitenih in z lovopusti zaščitenih ptic. To je potrebno zato, da je takoj razvidno, kaj je dovoljeno loviti in katere vrste so trajno zaščitene. Seznime lovnih vrst bodo sestavile službe za varstvo prirode po posameznih republikah. Po podpisu te konvencije bo možno hitreje in lažje sprejeti ustrezen zvezni zakon o tej zadevi.

Razen neposredne zaščite ptičjih vrst smo se s to konvencijo prvič tudi v mednarodnih razmerjih obvezali, da bomo varovali biotope in osnavljali nove rezervate.

Poglejmo, do kakšnih sprememb bo prišlo v Sloveniji. Kot prvo bi bilo treba popol-

noma zaščititi planinskega orla* in vse druge ujede, zlasti navadno kanjo ali mišarja (*Buteo buteo*), koconogo kanjo (*Buteo lagopus*), škrančarja ali ostriza (*Falco subbuteo*), kragulja (*Accipiter gentilis*), skobca (*Accipiter nisus*), velikega srakoperja (*Lanius excubitor*) in krekovta ali lešnikarja (*Nucifraga caryocatactes*).

Lovci, od nas je odvisno, kako bomo ta sporazum oz. temeljni zakon dejansko izvedli. Zavzeti se moramo zlasti za zaščito vseh ujed, ker so vse vrste v velikem nazadovanju in ogrožene tudi od mnogih drugih dejavnikov, od uničevanja biotopov, od uničevanja po insekticidih itd.

Sedaj je čas, da z gojitvenimi ukrepi in zakonskimi predpisi damo naš prispevek varstvu narave in človekovega okolja.

Preparatorje prosimo, da ne jemljejo v prepariranje zaščitene vrste in da kršitelje zakona prijavljajo.

Vemo, da tuji lovci love s supermodernimi puškami na 5–8 nabojev in sejejo smrt po naših loviščih z najdrobnejšimi šibrami. Skrajni čas je, da mislimo na – jutri!

Zvezna podružnica za varstvo narave
Jugoslovanska sekcija za zaščito ptic, Zagreb
tajnik Vladimir Pfeifer

Zvestoba

Kadarkoli sem zadnja leta šel skozi Travo v Čabransko dolino ali pa se vračal iz nje, sem vselej rad postal pri osnovni šoli na Travi. Pod šolo ob cesti v veliki zidani hiši je do nedavna živel vnet lovec, delavec in kmet Edvard Troha. Bil je pošten, in ugleden možakar, dober delavec in dober lovec, da smo ga vsi, ki smo ga poznali, visoko cenili in spoštovali. Enako spoštovanje je užival povsod, tudi v Ameriki in Kanadi, kjer je nad dve desetletji delal. Med zadnjo vojno je tam kot predvojni komunist zavzeto deloval

* S sklepom občnega zbora LZS od 20. 1. 1973 je planinski orol povsod v Sloveniji popolnoma zaščiten.
– Ur.

za pomoč jugoslovanskemu osvobodilnemu boju, po osvoboditvi pa se je nemudoma vrnil v domovino na svoj požgani dom.

Lovčeva ljubezen do gora, narave in živali je bila velika, nekaj posebnega pa je bilo njegovo prijateljstvo s psom Murijem, s katerim sta skupaj lovila vse zadnje desetletje.

Kadar je bil naš lovec doma, je Muri najraje posedal na visokih kamnitih stopnicah pred hišnim pragom. Vselej sem ga videl tam, kadarkoli sem šel mimo hiše. Ko pa se je v triinsedemdesetem letu lovčevu življenje naglo iztekalo, je bil Muri nanj iz dneva v dan bolj navezan. Držal se je sobe in bolniku delal družbo. Kadar je videl druge lovce s psi odhajati v lovišče, je nestrpno tekal okrog hiše, nato pa se vračal k svojemu gospodarju. S svojim nemirno ga je pregovarjal, naj se vendar že dvigne in gre s puško za onimi, na lov. Bolnik in pes sta si zrla v oči in sporazumela sta se, kajti Muri se je umiril.

Bilo je 3. februarja 1973, ko sem s svojimi tovariši spet prišel na Travo, zdaj na pogreb. Snega je bilo skoraj do kolen, ko smo prišli do lovčeve hiše. Pred njo je bilo mnogo ljudi, ki so prišli na zadnje slovo. Spomnil sem se psa Murija, ki je vedno poleg pred hišnim pragom, zdaj pa ga ni bilo na spregled. Stopili smo v hišo in v sobo, kjer je na mrtvaškem odru ležal naš

lovec. Ob odru je nepremično stala častna lovska straža, svojci in prijatelji pa so rosnih oči še zadnjokrat zrli v pokojnikov obraz. Toda ob mrtvaškem odru je tudi ves čas »stražil« lovčev najzvestejši prijatelj Muri; verjemite ali ne, tudi Murijeve oči so se solzile, da mu je bila dlaka na ličnicah vsa mokra. Ko so nosači zaprli rakev in jo odnesli pred hišo, kjer se je pričel žalni obred, je poleg lovcev ves čas stal tesno ob rakvi tudi pes Muri. Po poslovilnem, žalnem govoru so dvignili rakev in jo ponesli. Muri je presenečen nekajkrat žalostno bevsknil, zatem pa še sam tiho krenil za krsto.

Velika množica ljudi se je zgrnila na travljanskem pokopališču, ko so rakev odložili ob odprtem grobu. Pes Muri je začuden pogledal v jamo, jel vohljati in stopicati ob rakvi. Zvrstili so se govorniki in domači pevci so Edvardu odpeli nekaj pesmi, godba pa je odigrala žalostinko. Med polaganjem rakve v grob se je oglašil še lovski rog in Muri je začel presunljivo tuliti.

Z nami vred se je tudi Muri vrnil s pokopališča. Z domačini je odšel v opustelo hišo, kjer pa ni dolgo zdržal. Vrnil se je na pokopališče, vohljal ob sveži gomili, stekel domov in spet znova in znova odhajal k svojemu mrtvemu gospodarju. Končno je začel razgrinjati na gomili vence in se lotil odkopavanja svojega mrtvega lovca. Njegove šape pa so

Muri hoče do svojega gospodarja

Foto Vl. Žagar

bile preslabotne, da bi prekopale tako debelo plast prsti.

P. s.: Dne 4. marca, torej mesec dni po pogrebu, so mi povedali, da pes še vedno obiskuje grob svojega gospodarja.

Tone Ožbolt

Pred pol stoletja na divjega petelina

Znano je, da je petelinov vedno manj. Če pomislim samo na neposredno okolico Celja, kakšen upad staleža velikega petelina!

Uro hoda iz Celja je pelo pet do šest petelinov na Humu, v okolici Celjske koče 3 do 4 petelini, v okolici Lom nad Štorami, Resevne pri Sentjurju pa po 1 do 2. Sedaj že desetletja na teh rastiščih ni petelina. Malokateri današnjih lovcev je tako srečen, da ima možnost upleniti petelina.

Nastane vprašanje, kje je vzrok upadanju petelinov. Vsa rastišča, ki sem jih navedel, so bila v bližini industrijskih krajev z nadmorsko višino okoli 600 m. Ali ni morda onesnaženje zraka pregnalo peteline iz teh krajev? Drugi vzrok in morda glavni je nemir v gozdovih, turizem, avtomobilizem, zlasti pa sekanje drevja in predvsem uporaba motornih žag. Njihovo zoprno brnenje se sliši kilometre daleč. Sekači in gozdarsko osebje se večinoma vozijo domov z motornimi vozili, da je nemir v gozdovih še večji. Omenil bi tudi sekanje na rastiščih: kjer so drevje na rastiščih posekali, so zginili tudi petelini. Graščak, lastnik lastnega lovišča, je pustil drevje na rastiščih neposekano, današnji gozdar mi je pa rekel: »Včasih gozdarji niso znali sekati.«

Rastišča bi morala ostati nedotaknjena, to bi se dalo urediti zlasti v tako imenovanih državnih gozdovih, z dobro voljo gozdarjev, čeprav ti povečini niso lovci. Občni zbor Lovske zveze Slovenije je sklenil, da se lov na divjega petelina začne z 20. aprilom oz. s 1. majem, kar je hvale vredno.

A že slišim, da se nekateri pritožujejo, češ »da bo petelin takrat že odpel, da ga

ne bo mogoče dobiti«. Tem nergačem bi povedal, da smo vse peteline – sam kakor gostje – uplenili v maju in to v loviščih do 1000 m nadmorske višine. V višjih legah petelin poje še junija in to prav dobro.

Prijatelja Gusteljina in Jožeta sem povabil na petelina. Lepega majskega popoldne se odpeljemo s takrat običajnimi prevoznimi sredstvi, s kolesi, v 30 km oddaljeni trg V. Po kratkem počitku in okrepcilu odrinemo v strmi hrib Javor. Oglasimo se pri zadnjem kmetu, kjer v prijeten pogovoru posedimo dolgo v noč. Ljudje na takih osamljenih kmetijah so veseli, če se pri njih oglasi tujec in se z njimi pogovori – vsaj včasih je bilo tako.

Ob 2. uri ponoči smo na mestu. Vrh hriba je bil posekan, spodnji del pa zaraščen s starim mešanim gozdom, vmes je pa peljala gozdna pot. Petelini niso bili zaslišani, vedel sem pa, da so rastišča pod potjo. Po kratkem oddihu krenemo po omenjeni poti. Vreme je bilo odlično, brez najmanjšega vetra, kajti rani veter lovcu pri zasliševanju najbolj nagaja. Kar kmalu pod potjo zaslišim petelinovo klepanje.

Naročim Gusteljnu, ki je že znal naskakovati, naj gre nadenj, midva z Jožem pa greva po poti naprej. Po nekaj sto korakih zaslišim drugega. Ker je bil teren zelo strm, se pomakneva nekoliko nazaj, da ga ne bi naskakovala tik nad njim, kajti če bi sprožila kak kamen, bi se valil naravnost pod petelina in nama ga prepodil. Med naskakovanjem odjekne pri G. strel. »Gustelj ga že ima,« zašepetem Jožetu. Tudi midva sva kar kmalu pod petelinom. Opazujeva ga, kako se suče in šopiri na veji. Nankrat utihne, pahljača mu zleze skupaj, mislil sem že, ad bo vsak trenutek odletel in da je vse izgubljeno. Nepremično stojiva, vsak gib bi bil lahko usoden, tudi gledati si ga ne upava, pogled povesiva v tla. Končno, ko sva bila že vsa otrpla od nepremične stoji, začne zopet peti. V začetku samo s posameznimi udarci. Ko je bil v polnem petju, dam Jožetu znak, naj strelja. Po

Anton Mogu iz Dobrne z uplenjeno povsem belično srnico. Izročena je bila lovskemu muzeju v Bistri

Foto R. Pogorevc

strelu petelin omahne, med padanjem otepa s perutnicami, znak, da ni smrtno zadet. Hitro skočim pod drevo, ga prestrežem in stisnem k sebi. Nikdar ne prijeti obstreljenega petelina tako, da lahko lovcu v rokah otepa okoli sebe, pri tem namreč izgubi veliko perja! Zlezeva nazaj na pot. Jožetu naročim, naj tam počaka, sam pa grem po poti naprej. Za ovinkom zaslišim in tudi že opazim tretjega petelina; pel je namreč kar ob poti. Bil je tudi že svetel dan, ptički so se oglašali in v daljavi je kukala kukavica. Sedem na skalo in uživam doživetje, ki se ne da popisati. Petelin pa postaja vedno manjši, vitkejši, pahljača se skrči in mogočni pevec odleti. Sicer ga pa streljati tudi nisem nameraval, kajti tri peteline upleniti eno jutro, bi bilo tudi za takratni stalež in takratne lovske razmere nelovsko.

Z Jožetom odideva na mesto, kjer naj bi naju čakal Gustelj, a njega še ni bilo tam. Opaziva ga pod potjo v strmem bregu, ko leze proti nama. Toda kakšen je, kakor Indijanec! V roki s petelinom, okoli klobuka pa z zataknjenimi petelinovimi repnimi peresi. Petelin je bil slabo zadet, Gustelj ga je lovil po tleh, zgrabil za rep, ki mu je seveda ostal v roki. Spretnega preparatorja pa ta okvara pri gačenju ni posebno ovirala.

Navedem naj še resničen doživljaj, ki dokazuje, kako petelin ljubi drevo, na katerem poje. Zelo verjetno je, da petelin zapusti rastišče, če na njem posekajo drevje, še posebno pa drevo, na katerem poje. Dr. S. je zjutraj streljal petelina, a petelin je odletel. Naslednji dan smo našli petelina pod »njegovim« drevesom mrtvega. Ranjen je priletel zvečer nazaj na »svoje« drevo

spat, kjer je ponoči poginil in padel na tla. Preparator je ugotovil, da je bil zadet samo z eno šibro.

Alojzij Kovač

Naši mufloni

Sedaj res lahko zapišem »naši«, ker so se dobro prijeli in ostali že tretje leto v predelu lovišča, kjer je bila obora in kjer so bili izpuščeni.

Sklepali smo takole: če se mufloni držijo na Šmarni gori, zakaj se ne bi v našem Polhograjskem Lovrencu! Na občnem zboru leta 1970 so člani LD pooblastili upravni odbor LD Polhov Gradec, da uredi vse potrebno za naselitev te zanimive divjadi. ZLD Ljubljana je po predhodnih raziskavah odobrila in za začetek tudi finančno podprla načrt naselitve. Za akcijo se je tudi osebno zavzel takratni predsednik ZLD Ljubljana Ivča Majcen. Lovski svetnik LZS V. Varičak nam je zavzeto priskočil na pomoč in uredil nabavo pri italijanskem partnerju g. Baldacciju v zamenjavo za srnjad v razmerju 1 : 4.

Člani LD so družno postavili oboro s površino 1 ha. Zbirati in odkupovati smo pričeli tudi osirotelo srnjad za zamenjavo. Dan pred visoko zapadlim snegom, 30. decembra 1970, smo spustili v oboro 6 ovnov in 6 ovc. V

enem tednu sta nam zaradi pljučnice poginila 2 ovna (1 tri- in 1 enoleten). Za krmljenje v obori smo po predlogu tovariša Čopa preskrbeli dovolj različne krme. Obora in mufloni v njej so postali skoraj »romarska pot« za lovce naše in sosednjih lovskih družin. Pričelo pa se je veliko pričakovanje, kako se bodo obnesli ti gostje, izpuščeni v lovišče. Razveselili smo se prvega jagnjeta, ki je bilo poleženo že 26. februarja 1971 in kljub neugodnim vremenskim razmeram dobro prestalo zimo. V enem mesecu sta polegla še dve ovci. Odločili smo se in odprli oboro! Bilo je 3. maja 1971.

Kaj bo, smo si zastavljali vprašanje.

Negotovost pa je kmalu minila. Mufloni so se zadrževali v okolici obore in krmišča v njej, v tem letu je bilo eno jagnje poleženo še zunaj obore. Uredili smo solnice in z njimi privezali trop na revir. V letu 1972 smo v tem delu lovišča uredili lovske steze in krmišča. Ovce so v letu 1972 polegla štiri jagnjeta. Opazili pa smo, da v ta del lovišča kaj radi zahajajo tudi potepuški psi, zato smo poostriili nadzor in nekaj nezaželenih obiskovalcev pokončali. Sedaj muflonji trop uživa večji mir.

V novembru 1972 je bil gojitveno odstreljen prvi oven, ki mu je rog rasel proti očesu (star 7 let). Seveda pa za te naše ljubljence

»plačujemo davek«, kajti zelo radi si privoščijo poleg sočne planinske paše tudi priboljške na njivah naših kmetovalcev: fižol, oves, zelje itd. Kljub plačevanju škode za njimi pa jih imamo lovci radi, saj so popestrili divjad našega lovišča.

Zahvaljujem se vsem lovskim družinam, ki so nam podarile ali prodale osirotelo srnjad (48 kosov) za zamenjavo, predvsem pa svetniku V. Varičaku za njegovo prizadevanje pri nabavi muflonov.

Marjan Tavčar,
starešina LD
Polhov Gradec

Namesto divjega prašiča ustrelil lovca

Dne 19. novembra 1972 ob 14.10 uri je bil na lovu v gozdu pod Mirno goro v lovišču LD »Smuk« – Semič na območju Lovske zveze Bela krajina, s kroglo smrtno zadet lovec F. K. star 57 let, upokojen gozdar iz Gabra pri Semiču. (Osmrtnica v Lovcu št. 12 – 1973.)

Tragična smrt naj nam bo še en strog opomin, da bodimo na skupnih lovih res previdni! Pri uporabi orožja je treba vedno upoštevati načelo, da streljamo šele takrat, ko smo se zanesljivo prepričali, kaj je pred nami in na kaj streljamo.

Prav tako pa naj velja pravilo, da se brakirji na brakadah in skupnih lovih oglašajo, saj gre za njihovo varnost. Izkušnje pa kažejo, da se brakirji tega pravila še vedno neradi drže in posledice so smrtne nesreče na lovih. Lovci-brakirji pa se neradi oglašajo tudi zato, da ne odganjajo divjadi izpred sebe, da bi torej tudi sami prišli do strela. Če bi se tega pravila lovci LD »Smuk« – Semič držali, gotovo ne bi bilo prišlo do tako žalostnega konca lova. Lovec A. T. je namreč s stojišča, misleč, da strelja na divjega prašiča, ustrelil lovca-gonjača.

Dogodek naj nam bo grozljiv opomin za skrajno previdnost na skupnih lovih!

Omenjenega dne je lovec K. T. streljal na divjega prašiča, ki je zadet že bežal naprej po gozdu. Nekaj lovecev, med njimi pokojni F. K. in K. T., ki je prašiča obstrelil, so šli za njim. Trije lovci pa so pri odcepu ceste na Mirno goro stopili na prežo v razmiku 50 do 70 metrov, tako da so se med seboj videli. Ko so se lovci-gonjači bližali stojiščem, je K. T. večkrat glasno opozoril lovce na stojiščih, da je prašič v pogonu in naj bodo oprezní. Opozorila so slišali tudi drugi lovci v pogonu, verjetno tudi pokojni F. K., ki se med pogonom ni oglašal, ampak tiho hodil po gostem grmovju proti A. T. To je bilo za F. K. usodno. Usodna pa je bila zanj tudi njegova temno siva volnena kapa na glavi, saj je bila skoraj takšne barve kakor divji prašič. A. T., pripravljen na strel, je pričakoval, da se bo iz grmovja pod cesto vsak čas prikazal prašič. Tedaj je na vzpetini v gostem grmovju pod cesto opazil sivo gmoto. Misleč, da je tam prašič, je pomeril in ustrelil. Pozneje je povedal, da sam ne ve, kako se mu je tako hitro sprožila puška. Stekel je na kraj strela in osupnil, ko je namesto divjega prašiča zagledal hudo ranjenega F. K. Lovci so ga odnesli do ceste, kjer pa je kmalu nato izdihnil.

Anton Kranjc

Jože Groznik, LD Višnja gora, je 2. jan. 1973 uplenil lisici in divjo mačko – s terierko Piko

Foto D. Šeme

Fotoamater

Visoke preže

Preže so stalna čakališča, kjer divjad opazujemo, ocenjujemo in fotografiramo, izjemno tudi streljamo. Prednost imajo visoke preže, ker je z njih boljši razgled in lovec je mnogo bolj neodvisen od smeri vetra, rešen nadležnih komarjev, obadov in muh ter ga divjad manj opazi. V nižinskih loviščih je visoka preža za pravičen lov

polega divjad, postavimo visoke odre na štirih stebričkih, nanje pritrdimo ploščad z maskiranimi sedeži, ob robu namestimo lestev. Odre moramo čimbolj prilagajati okolici, da se divjad nanje zlahka privadi. Take preže služijo za dolga opazovanja tudi po ves dan, zlasti pa zjutraj in pod mrak.

Naj opišem nekaj doživetij z visoke preže: Zgodaj, še v temi sedem na prežo. Odložim nahrbtnik, v katerem sta daljnogled in fotoaparat ter zvrhana mera potrpežljivosti. Pravijo, da je potrpežljivi močnejši od močnega. Puško priročno obesim ali položim poleg sebe. Mir in tišina zavladata na preži.

Jame se svitati, na nebu se zvezde umikajo jutru. Z daljnogledom pozorno opazujem okolico. V drevesni kroni se spreleta ščinkavec. Prepeva je oznanja pomlad. Še preden drevje ozeleni, ščinkavca že pleteta gnezdo, da samica vanj znese 5-6 pikčastih jajčec. Čez 14 dni že opazujem, kako stara dva pitata mladiče, ki se bodo kmalu pridružili uničevalcem škodljivca mrčesa. V daljnogled ujamem zajca, ki se vrača s paše v varen gozd. Prsteno rjava dlaka ga varuje pred sovražniki. Sredi travnika opazim srnina mladiča, ki brezskrbno prebuja joč se leži še ves zmršen, kakor otrok, ki še zaspan kliče mamo. Še sanja se mu ne, da je vanj uprto oko fotoaparata s teleobjektivom. Štrk prekine jutranji mir, še in še. Toda, ko doma razvijem film, ugotovim, da slikanje ni uspelo. Bo pa drugič!

na srnjad nepogrešljiva, v hribskih in gorskih loviščih pa bolje povezuje lovca z naravo zaradi širokega razgleda za opazovanje in fotografiranje divjadi. Imamo stalne in prenosne preže. Stalne so lesene, prilagojene okolici, postavljene navadno ob drevesu na robu gozda, kjer divjad rada izstopa.

Ploščad, pritrjena na drevesu 5 do 10 m nad tlemi, je obdana z ograjo in zamaskirana. Odprte so le strelne line, ki služijo tudi za fotografiranje. Na ploščad, kjer so pritrjeni sedeži za udobno in mirno čakanje, se povzpne po lestvi. Preža mora biti zaradi varnosti dobro zbita, predvsem se ne sme gupati in ne škripati. Danes imamo že prenosljive preže iz lahkih snovi (aluminija ipd.). Pritrdimo jih k deblu, po potrebi jih prestavimo, kar je vsekakor velika prednost. Sredi travnikov, pašnikov in posek, kjer se čez dan rada zadržuje in

V lepoti narave je poezija lovca s kamero. Pod prežo ob krtini opazim premikanje. Krt z lopastimi nogami koplje rov, da se še pred dnevom skrije v temo.

Jutranje sonce me prijetno greje in iz gozda se že vse jutro oglašča črna žolna. Z dletastim kljunom potrkava po deblih, da odkrije zalubnike in njih zalego, ki jo z dolgim jezikom izvleče iz rogov. Gozdne ptice so zelo koristne. Saj že parček sinic znosi svojim mladičem, preden so godni, do 40 000 gosenic in črvov. Kakšen bi bil gozd, če bi sploh bil, brez gozdnega živalstva? Ob podrtem drevesu mi daljnogled pokaže rogato glavo srnjaka, ki se mi predstavi s svojo sloko postavo. Ko sem si ga dodobra ogledal, sem ga začel »obstreljevati« in slike so padale v skrivnostni svet filmske umetnosti. Čez čas se lahko prestopi, prepričan, da je sam in varen. Sonce je pričelo greti. Srnjak je lenobno obiral cvetove, dokler ni legel ob ostarelem borovcu in zadremal...

Na visoki preži sem se velikrat razvedril, odpočil od utrudljivca vsakdanjega dela, mnogo premišljeval in opazoval divjad. Mnoge svoje članke sem zamislil prav na preži, kjer sem ure in ure doživljal naravo in presenjal njene tajne. Fotografije pa so mi zveste pričice teh dogajanj.

Vladimir Pleničar

Mladi pišejo

Prvič na gamsa

Veliko sem že slišal in bral o gamsih in njihovem življenju, toda gamsa v naravi še nisem videl. Lovska družina, kjer je moj oče član, ne premore v lovišču te gorske divjadi. Zgodilo pa se je, da sem gamsa le videl v njegovem kraljestvu. Bilo je leta 1971, ko sva se

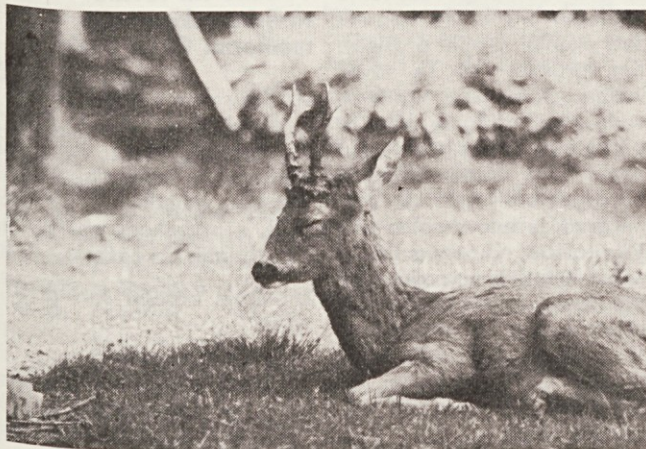
z očetom mudila v Logarski dolini. Jutranje septembrsko sonce naju je grelo, ko sva sedela pred gozdarsko kočo, v kateri sva prespala noč.

Čakala sva lovca gojitvenega lovišča. Nekaj po deveti uri so krave na spodnjem pašniku močnejše pozvončljale in izza žive meje se je prikazal lovec. Takoj smo se odpravili po položni gozdni stezi, potem pa zavili v strmo gorsko pobočje. Hodili smo dolgo, pot se je vlekla kot kača. V ušesih mi je šumelo in v sencih bobnelo. Sonce je pripekalo kot za stavo. Vsi trije smo prišli kar se da znojni v planinsko kočo pod Ojstrico.

Izdaten počitek nas je okrepil in krenili smo naprej proti vrhu. Lovec je pravil, da ima na belih snežnih drčah gamse »privezane«. Veselil sem se trenutka, ko bom prvič zagledal gamsa. Med skalami smo se splazili do grebena in pogledali čez.

Na belih lisah snega, ki so se svetile v poznem popoldanskem soncu, smo opazili gamse, ki so se preganjali po snegu. Srce mi je začelo hitreje utripati in zbudila se je lovška mrzlica. Lovec je pritrtil velik enocelni daljnogled na pritlikav bor in dolgo motril gamse. Čez čas je izjavil, da med njimi ni nobenega za odstrel. Kaj, da naj po tolikšnem trudu ostanemo praznih rok!? Takoj pa sem se spomnil velikokrat izgovorjenih očetovih besed: »Ne smeš streljati na vse, kar ti pride ali pileti pred cev!«

Odšli smo dalje proti vrhu Ojstrice. Ker pa v gorskem svetu vseeno ni toliko divjadi kot v nižinah, sem se med potjo moral zadovoljiti z lepim razgledom in prenekatere kačo, ki se je grela na soncu. Ko sem pa gledal letalo, ki je rezalo brezoblačno nebo, zaslišim nekakšen žvižg. Sprva sem mislil, da žvižga kak planinec, potem sem se pa spomnil, da brlzigajo tudi gamsi, če čutijo nevarnost. Pogledal sem v smer, kamor sta že nepremično zrla lovec in moj oče. Pod nami je stal na skali gams in nas motril. Lovec je šepnil očetu, naj strelja. V trenutku pa, ko je oče dvignil risanico, se je

gams začel poganjati po skalah proti ruševju. Toda ruševja ni dosegel. Ko se je na neki skali za trenutek ustavil, je že počilo in gamsa je zmanjkalo na skali. Ob rezkem poku sta se iz skalovja glasno kričeč dvignila krokerja in zakrožila nad nami. »Gams je zadet. Daleč je bilo,« reče lovec, »malo še počakajmo, pa ga gremo pobrat!«

Ker je dan že ugašal, do planinske kočje pa je bilo še daleč, smo se kmalu začeli previdno približevati skali, na kateri je stal gams. Oče je šel spredaj, če bi moral še streljati. Toda za skalo na mehkem ruševju je ležal 12-letni gams.

Lovec je gamsa kar tam iztrebil, ga oprtal in podali smo se proti planinski koči, kamor smo prispeli že v trdi noči.

Drugi dan je oče odžagal roglje, ki me bodo doma v očetovi lovski sobi še dolgo spominjali na moje prvo srečanje z gamsi.

Bojan Jenko, 8. r. osn. šole,
Brežice

Lovska organizacija

Občni zbor gorenjske LZ

V torek, 13. marca, je bil v Kranju redni občni zbor LZ Gorenjske, ki je ocenil delovanje gorenjskih lovcev v lovskem letu 1971/72 ter sprejel obsežen program dela. Zbora so se udeležili delegati iz vseh LD, obeh zavodov za gojitev divjadi na Gorenjskem ter predstavnik GG Kranj.

Tudi gorenjski lovci povsem podpirajo smernice letošnjega občnega zbora LZS v Kopru, ki naj na demokratičnih in samoupravnih osnovah zagotove uspešen nadaljnji razvoj lovske organizacije. Kritično je zbor ocenil nekatere negativne pojave, kot so neizpolnjevanje sklepov

in dogovorov, »privatizacija« lovišč in sredstev iz njih, sebični odnosi v nekaterih LD napram sosedom, kar vse zavira razvoj lovstva in nima nič skupnega z začrtano politiko v lovstvu. Ugodno je zbor ocenil prizadevanja LZ Gorenjske za zaščito velikega petelina, divjega prašiča in zajca ter naseljevanje neavtohtone divjadi (muflov in svizcev) v gorenjska lovišča. Gorenjske lovske organizacije so si zastavile tudi pester program dela, saj bodo morale med drugim izdelati revizijo srednjeročnih lovsko-gospodarskih načrtov in jih uskladiti z načrti gozdno-gospodarskih in kmetijskih organizacij, izvršiti korekturo bonitiranja ter katastra vseh gorenjskih lovišč za vso divjad. Nadalje so se lovci dogovorili, da bodo v bodoče načrtovali odstrel jelenjadi, gamsov in divjih prašičev po bazenih, to je za več LD skupaj, kjer pa naj bi se formiral tudi sklad za poravnavo škode od jelenjadi in divjih prašičev. To je tudi edino pravično, saj so do sedaj nekatere LD jelenjad in divje prašiče le streljale, za škodo, ki jo je ta divjad napravila pri sosedu, pa niso imele posluha. Potrjen je bil tudi predlog, ki ga bodo posredovali Svetu gorenjskih občin, da se prenese kompetenca potrjevanja odstrelnih planov na gospodarsko komisijo gorenjske LZ, ker je bilo do sedaj prav s strani nekaterih občinskih skupščin prepočasno in deloma tudi nestrokovno. Nadalje je bila sprejeta še vrsta drugih sklepov, katerih resno izvajanje bo porok za uspešno izpolnjevanje osnovne naloge, ki nam jo družba nalaga, to je varstvo, gojitev in ohranitev divjadi. Dogovorili so se tudi, da se v počastitev 50-letnice Kinološke zveze Slovenije izvede osrednja kinološka prireditve za gorenjsko območje. Solidarno z vsemi slovenskimi lovci so se vključili v akcijo za pomoč prekmurskim loviščem, ki so bila ob poplavah močno prizadeta. Ob koncu je 21 najprizadevnejših kinologov prejelo zlate in srebrne znake za kinološke zasluge, s katerimi jih je odlikovala KZS.

B. Galjot

LOVSKA ZVEZA

Novo mesto

5. aprila 1973

Spoštovani tovariš predsednik Tito!

Lovci področne lovske zveze Novo mesto se z veseljem spominjamo dneva, ko ste skupaj s slovenskimi predstavniki lovili polhe v lovišču LD Trebelno, ki je član naše lovske zveze. Želimo, da bi Vam ostali lepi dolenski gozdovi – zibelka slovenskih partizanov – in lov na polhe še dolgo v spominu. Zato Vam poklanjamo polhovko, ki je tradicionalno slovensko ljudsko pokrivalo še iz časov kmečkih uporov. Čeprav skromno darilo, je izraz naše velike ljubezni do Vas – prvega lovca Jugoslavije. Želimo, da bi jo dolgo, dolgo nosili, čili in zdravi, ter da bi še mnogo let vodili jugoslovanske narode. Lovski zdravo!

Tajnik:
Ivan Tekstor I. r.

Predsednik:
Franjo Bulc I. r.

Beograd, 11. aprila 1973

LOVSKA ZVEZA

C. herojev 8

Novo mesto

U ime Predsednika Republike najlepše vam zahvaljujem na poklonu koji ste mu uputili preko druga Bulca.

Šef protokola predsednika republike:
Dr. Sloven Smodlaka I. r.

Srečanje

Spričo ugodnega vremena in svežega snega je LD Ljubno ob Savinji priredila z LD Luče in LD Gornji grad skupni lov na divje prašiče. Osemtrideset lovcev se nas je v nedeljo, 21. 1. 1973, zbralo na obronku grebena med Savinjo in Dreto. Glavni namen lova je bil srečanje savinjskih lovcev, izmenjava lovskih izkušenj, razgovor o bližnjih lovskih nalogah ter na »zadnjem pogonu« sproščen pominek.

Prvi pogon so vodili lovci LD Ljubno. Po pripovedovanju gonjačev sta bili v pogonu dve skupini divjih prašičev. Ker pravilo, da se lovec vedno uči, a nikoli ne nauči, vedno bolj drži, je bila to pot sreča naklonjena črnuhom. Tudi v drugem pogonu, ki so ga vodili lovci LD Gornji grad, je bila skupina divjih prašičev. Ti so pa dolžni zahvalo lovskemu rogu, ki je predčasno odtrobil konec pogona; lovcu na stojšču se je ob obisku dveh težkih ščetinarjev in ob ugotovitvi, da je puško že izpraznil, nakremžil obraz...

Udeleženci lova smo se vračali v dolino vedrih obrazov. Boginja »Diana« je poskrbela, da naših dragocenih gozdnih prebivalcev nismo prikrajšali niti za en rilec.

Za srečanje vsekakor zahvala in priznanje organizatorju lova LD Ljubno! Želimo, da bi taki skupni lovi, vsaj enkrat letno, postala stalna praksa zgornjesavinjskih lovcev.

K. S.,
LD Gornji grad

Vabimo na lovsko strelsko tekmovanje – memorial Cirila Vežjaka

LD Rečica pri Laškem prireja v sodelovanju z LZ Celje V. tekmovanje v lovskem streljanju – memorial Cirila Vežjaka, v nedeljo 27. maja 1973, s pričetkom ob 8. uri v Hudi jami pri Laškem.

Streljanje obsega štiri discipline:

1. na umetne golobe (10 golobov),
2. na bežečega zajca (3 zajci),

3. na bežečega merjasca (5 strelav z MK puško),
4. na tarčo srnjaka (10 strelav z MK puško).

Tekmovanje je ekipno in hkrati za uvrstitev posameznikov. Ekipa so tričlanske. Na golobe in zajca se strelja po splošnih pravilih z lastno municijo. Pri streljanju na bežečega zajca se vstavi v krog na pleče kartonček. Velja, da je zajec zadet, če je v kartončku 5 šiber ali več. MK puška ne sme imeti optičnih merilnih naprav. Naboj za MK puško da priveditelj.

Ekipa z doseženim prvim mestom prejme prehodni pokal. Poleg tega pa ta ekipa kakor tudi drugo in tretje uvrščeni, prejmejo v trajno last kristalne spominske pokale. Najbolje uvrščeni posameznik prejme spominski pokal starešine LD Rečica. Poleg tega pa prvak – posameznik kakor tudi nadaljnjih 29 najbolje uvrščenih posameznikov prejme bogate praktične nagrade, (lovska puška, lovski pribor itd.).

Vstopnina na tekovanje je za ekipo 150,00 din. Ekipa naj se prijavi po možnosti teden dni pred tekovanjem na naslov: Lovska družina Rečica pri Laškem, 63270 Laško. Sicer pa se ekipe lahko prijavi tudi neposredno pred tekovanjem tajniku LD.

Za družabni del prireditve je poskrbljeno. Lovske družine in posameznike vabimo k sodelovanju. Prijavite svoje ekipe in se udeležite tega izredno zanimivega lovskostrelskega tekovanja!

LD Rečica pri Laškem
in Lovska zveza Celje

Dopisna šola

Od oktobra lani deluje dopisna šola pri Lovski zvezi Slovenije. Za vpis v šolo je bilo izredno zanimanje, saj se je prijavi kar 180 kandidatov z izpolnjenimi pogoji: končana šola II. stopnje, članstvo v lovski organizaciji in opravljen lovski izpit. Izjema so bili le referenti za lovstvo pri občinskih skupščinah, ki so zaradi pomembnosti svojega

Dopisna šola pri Lovski zvezi Slovenije, seminar v Celju, 9. 12. 1972. Vodili so ga (z leve) mag. biologije Josef Mikuška, strokovni delavec podjetja »Jelen« – Beograd; mag. Ivan Isaković in prof. dr. Stane Valentinčič, prodekan BF v Ljubljani

Slušatelji dopisne šole pri LZS na seminarju v Celju

Foto R. Pogorevc

dela imeli pri vpisu prednost. Slušatelji so bili sprejeti po posvetovanju s področnimi lovskimi zvezami, ki so po lastni presoji in upoštevanju potreb priporočile sprejem kandidatur v okviru 60 razpoložljivih mest. Menimo, da je bil tak način sprejema najpravičnejši, saj je bila s tem zagotovljena tudi čim enakomernejša udeležba tečajnikov iz vse Slovenije.

Slušatelji prejema predavanja po pošti in so doslej že absolvirali poglavja Ekologija, Populacija in Divjad ter imeli dva seminarja. Z namenom čim intenzivnejšega obravnavanja snovi na seminarjih so slušatelji razdeljeni na dve skupini, tako da so seminarji v Celju in Ljubljani.

Program, da naj bi vsaka lovška družina v naslednjem obdobju imela vsaj enega

člana z dovršenim šolanjem v tej obliki, jasno zahteva kontinuiteto dela. Zadnji občni zbor LZS je v svojih sklepih in stališčih sprejel tudi nalogo, da naj se dopisna šola v sodelovanju s pristojnimi organi javno verificira. Po drugi strani pa bi bilo potrebno določiti pogoje za vpis tistim številnim interesentom, ki nimajo ustrezne predizobrazbe (sprejemni izpit ipd.).

B. K.

LD Planota

LD Planota je 22. oktobra 1972 razvila svoj prapor. Pokroviteljstvo nad praporem je prevzela Obč. zveza borcev NOV Tolmin. Slovesnost je bila v dvorani Prosvetnega društva »Ivan La-

harnar« na Šentviški gori in so se je udeležili vsi člani LD ter mnogo gostov, med njimi predstavnik ZLD Gorica ing. Božič, predstavnik Obč. skupščine Tolmin tovariš Kos, komandir post. milice Tolmin tovariš Jan, direktor PTT Ljubljana Dane Dovjak ter predstavniki sosednjih lovskih družin. Član UO LD Planota Anton Velikonja je orisal dvajsetletno delo LD, njene uspehe in program dela za bodoče. Predsednik Obč. zveze borcev Tolmin tovariš Gianfrate, zastopnik pokrovitelja, je nato razvil prapor in ga po nagovoru izročil praporščaku Ignacu Hvali. Prapor krasijo 4 spominski trakovi in 76 spominskih zlatih žebličkov z imeni članov domače LD in z imeni drugih lovskih družin ter simpatizerjev lovske organizacije. Na proslavi so

Člani LD Planota

sodelovali ansambel prosvetnega društva PTT Ljubljana, oktet pevskega društva Goriških vodovodov ter pevski mešani zbor in folklorna skupina Prosvetnega društva »Ivan Laharnar« – Šentviška gora, ki so popestrili program in udeležence zabavali pozno v noč. Vsem udeležencem je bila prireditev lepo doživljeno.

P. O.

Jubilanti

Ing. Franjo Pahernik – 90 let!

Rojen je bil 8. 6. 1882 v Vuhredu. Tih in skromen je hoteh ostati – kakor vedno – tudi ob tem visokem jubileju. Naša lovska vest pa nas je opomnila, da ga tokrat ne smemo poslušati.

Leta 1905 je diplomiral na visoki šoli za kulturo tal na Dunaju. Doma je prevzel posestvo z obsežnimi gozdovi in še istega leta izdrazil lovišče na Marenberškem polju, da ga ne bi dobili nemčurji. Takoj je s Češkega naročil fazane in jih tukaj izpustil. Od takrat so fazani raztreseni po vsej gornji Dravski dolini. Uvedel je lov

s ptičarji in na polju prepevedal drugače loviti.

Zaposlil je lovskega čuvaja in od njega zahteval natančnost v službi. Lov je bil zanj velika in resna stvar. Pri Bolfenku in pod Kopo je dal zgraditi dve lovske kočii, ki še danes služita svojemu namenu. Njegovo lovišče je bila nekakšna oaza naprednih lovskih idej. Lovci so radi prihajali k njemu, ker so se pri njem vedno kaj naučili. Bil je izredno lovsko pravičen in strog do sebe in drugih. Uspeh lova ni ocenjeval po količini plena, ampak po pravilnem oz. nepravilnem odstrelu. Mnogo ukrepov, ki jih danes uvajamo kot noviteto, je ing. Pahernik že takrat uvajal v svojem lovišču, kakor zimsko krmiljenje, strogost pri odstrelu velike divjadi, upoštevanje stalež in spolno razmerje, lov s pasemskimi psi, human odnos tudi do roparic itd.

Leta 1946 je bil soustanovitelj LD Radlje in po tem njen nekajletni starešina. LZS ga je odlikovala z redom za lovske zasluge II. stopnje.

Je pa tudi zelo zaveden narodnjak. Pol lovske kočee pri Bolfenku je brezplačno odstopil za pouk, da je skrajšal pot v šolo najoddaljenejšim otrokom. Zgradil je elektrarno v Vuhredu, ko je bila v »modi« še plinska svetilka. V takratnem Marenbergu je nemčurjem nakljub zgradil sokolski dom in načeloval sokolom kot starosta do leta 1941. Nemci so ga

zaprli in pregnali v Srbijo, ustaši pa so mu ubili sina, komunista in aktivista. Njemu in soprogi želimo še mnogo zdravih let.

Lovci LD Radlje

Franč Škoberne, lovec od leta 1930, član uprav. odbora naše LD, 17. 5. letos praznuje svojo 60-letnico. Kot sin daleč znanega lovca in gozdarja »Cenclja« na Reštanju pod Bohorjem pa se je posvetil rudarskemu poklicu in je sedaj upokojen rudarski nadzornik.

Že pred vojno je sodeloval pri gradnji lovske kočee na Bohorju, v stari Jugoslaviji lovil v Srbiji, po vojni pa je bil med ustanovitelji LD Senovo. Predlanskim je opravil tudi izpit za lovskega čuvaja. Med vojno je bil komandir čete v legendarni XIV. diviziji in bil kot partizan večkrat odlikovan.

Ob njegovem jubileju mu čestitamo in želimo še dolgo vrsto let ravne cevi in dober pogled.

LD Veliki Kamen — M. J.

Drago Vraničar-Fedja, predsednik nadzornega odbora LD Škofja Loka, je konec marca letos neopazno dopolnil svojo šestdesetletnico. Po rodu iz škofjeloške delavske družine je že v zgodnji mladosti okusil vso težo živ-

ljenja. Zvest delavskemu razredu se je leta 1941 med prvimi vključil v NOB in se boril za narodovo in socialno osvoboditev. Kot partizan je ostal zvest gozdovom tudi po vojni, kajti v njegovih žilah se pretaka vroča lovska kri. Kljub visokim funkcijam – med drugim je bil tudi predsednik škofjeloške občine, direktor raznih podjetij – je vedno našel tudi čas za lov in lovstvo. Bil je starešina in gospodar naše LD, član UO gorenjske LZ ter vnet kinolog. Za uspehe je dobil zaslužena priznanja in odlikovanja.

Še danes kot čil in krepak upokojenec neumorno dela v lovstvu in kinologiji. Ob pomembnem življenjskem mejniku iskrenemu in zgledelemu tovarišu kremenitega značaja iz srca čestitamo in mu želimo še mnogo uspešnih, zdravih, zadovoljnih let.

Lovci in kinologi

Zanu Kovačiču, ki je 29. 9. 1972 dopolnil 60 let in je bil dolgoletni uslužbenec gojitvenega lovišča »Jelen« Snežnik, med vojno pa vztrajen borec – je nosilec partizanske spomenice 1941 – želi še veliko lovskega užitka in dobrega zdravja

kolektiv lovišča »Jelen«, Snežnik

Franček Sagaj, vzoren, delaven varuh divjadi in funkcionar LD Ljutomer, je lani novembra izpolnil svojega pol stoletja. Lovec je skoraj polovico svojega življenja in 12 let je bil vzoren tajnik ter član več komisij LD. Mnogo let je urejal gospodarske plane LD, sodeloval pri bonitiranju lovišča in odlično vodil sploh vso evidenco LD. Kot velik ljubitelj divjih živali ne krmi v zimskem času samo fazanov in jerebic, temveč z izrednim veseljem tudi drobne ptice pevke. Za zasluge mu je LD pri razvijanju prapora podelila posebno diplomo, LZS pa znak za lovske zasluge.

Dragi Franček, še mnogo zdravih, zadovoljnih let in obilo uspehov!

Lovski tovariši — I. J.

Pavel Cvenkel – 60-letnik

Jubilant je tajnik LD Šmarna gora, dolgoletni tajnik DLP in član IO Kinološke zveze Slovenije – nosilec znaka in reda II. stopnje za lovske zasluge ter kinoloških odlikovanj: redov I. in II. stopnje ter zlatega in srebrnega znaka.

Hudomušneži, a njegovi prijatelji in tovariši, pravijo, da se je med rojenice in sojenice ob njegovem rojstvu (15. 2. 1913) vrinila tudi Diana. In lahko jim verjamemo, saj je naš jubilar tekal s svojim očetom-lovcem po Sorškem polju že, ko so bili njegovi koraki še sila drobni. Rastel in spoznaval je favno in floro naše lepe dežele ob dobrih mentorjih in sta zato tudi njegovo lovsko znanje in etika vseskozi zgledni. Njegova dovtipnost in iskrenost pa mu ugled med tovariši še povečujeta.

Naš Pavle pa ni le dober lovec, ampak tudi vzoren kinolog in kinološki sodnik. Zavedajoč se, da je uspešno in pošteno izvajanje lova zagotovljeno le s pomočjo dobro izšolanega psa, se je kmalu po vojni intenzivno vključil v kinološko organizacijo in postal aktiven član DLP – kjer je že tudi nad 20 let tajnik. Leta 1962 je opravil tudi sodniški izpit za ocenjevanje zunanosti in dela ptičarjev. Svoje sodniško delo opravlja vestno in nepristransko ter je zato na vseh tovrstnih tekmah zaželen in dobrodošel, saj je njegov odnos do tekmovalcev vseskozi tovariški, objektivni in korekten.

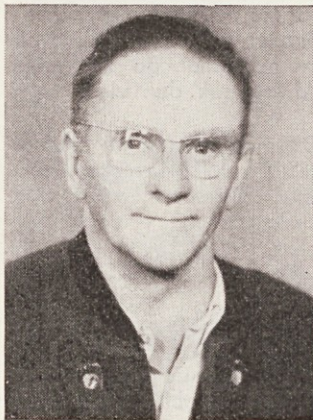
Lovska družina in prijatelji želimo našemu jubilaru še veliko uspehov in dolgo let zdravja ter rekreacije na naših poljih, v gozdovih in gorah.

Lovski in kinološki tovariši

Joža Avsenik 70-letnik. — Luč sveta je zagledal 25. 4. 1903 v sončni Podgori. Nad petdeset let že pohaja s svojo jekleno ljubico v naravo in že pred vojno je bil marsikateremu bogatemu zakupniku zgled pravičnega lovca. Po vojni pa je bil v naši LD vesten gospodar in

Pavel Cvenkel

Joža Avsenik

Stanko Strle

Jože Tichy

blagajnik. Stene njegove lovske sobe so vzorno in poučno okrašene s srnjačjim rogovjem ter gamsjimi roglji — največ gojitvenega odstrela. Najbolj pa je ponosen na čekane 168 kg težkega vepra, ki so izredna trofeja. Pohvalil in občudoval jo je celo maršal Tito, ko je nekoč zašel v njegovo gostišče na ajdove žgance.

Kljub visokim letom in rahlemu zdravju jo Joža še vedno rad mahne med svoje ljube goré. Ob njegovem življenjskem prazniku mu želimo še mnogo let dober pogled.

Lovci LD Begunjščica

Stanko Strle, soustanovitelj in bivši predsednik, sedaj pa častni član LD Iga vas, je novembra 1972 praznoval svojih 70 let. Kot sin poklicnega lovca graščine Snežnik

Jože Tichy – 80 let! Rojen je bil 6. 10. 1892 v Pragi in lepoto narave je začel spoznavati v okolici Prage, kjer je imel njegov oče lovišče. Po prvi vojni pa se je preselil v Jugoslavijo in l. 1920 vzel v zakup lovišče v Brežicah, kjer je služboval v elektrarni. Od tedaj ga je pot vseskozi vodila po loviških naše prelepe slovenske zemlje. Z veseljem obuja spomine na čase, ko so na glavnih lovih uplenili tudi po 300 in več zajcev ter fazanov. Med okupacijo je preстал mnogo trpljenja v nemških taboriščih, posebno v Dachau. Po osvoboditvi se je vrnil v Maribor in bil med najagilnejšimi ustanovitelji LD Košaki, njen prvi starešina, sedaj pa njen častni član. Za svoje aktivno udejstvovanje je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Dragi Jože, želimo ti še mnogo zdravih let in da bi še dolgo med nami prepeval svojo priljubljeno »Ko bi jaz vedela...«

Košaki lovci

IZ LD LITIJA

Franc Zapušek si je zadnjega novembra lani nadel sedmi križ. Pred vojno je bil občinski tajnik, med vojno pa preganjan in zaprt v Dachau. Po vojni je bil zaposlen v raznih zadrugah in vedno navdušen pevec, za kar je prejel zlato Gallusova značka. Lovec je že nad 40 let, večkrat tajnik naše LD in član nadzornega odbora ter tudi za zasluge v lovstvu odlikovan. Predvsem ima rad lov na jerebe, tudi divji prašiči so mu zelo pri srcu, na stojišču se pa kot navdušen gobar nikoli ne pozabi ozreti za jurčki. Kot tajnik Turističnega društva Litija je zelo zavzet, zlasti v času priprav na pustni karneval in druge prireditve.

Jože Mahkovic, korenina z Janč, upokojeni poštni uslužbenec, je marca letos izpolnil 70 let. Lovec je že 45 let, pred vojno ter po vojni pa je bil precej let pomožni lovski čuvaj, strupen na roparice in skrben pri krmiljenju fazanov. Na partizanskem pohodu Ob žici okupirane Ljubljane leta 1957 je bil

LD Iga vas – V. M.

Franc Zapušek

sta mu dobesedno prava štirinožna prijateljca, lovišče pa hram, kamor ga še vedno skoraj vsak dan vleče srce.

Obema jubilentoma iskrene čestitke ob življenjskem jubileju! Kličemo jima še na mnoga leta in – dober pogled!

LD Litija

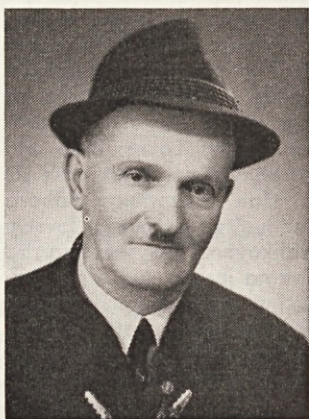
Alojz Vrhovnik iz Kamnika je 29. 4. 1973 obhajal svojo 70-letnico. Kot gospodar LD je pravzaprav duhovni vodja lovstva v Kamniku. Svojo bogato 52-letno lovsko prakso nenehno izpopolnjuje s sodobnimi dognanji. Znanje in izkušnje zelo rad in uspešno prenaša na mlajše lovce. Izgoreva tako rekoč v lovstvu, njegova desna roka tudi kot lovcu pa mu je njegova žena. Zato je njegov jubilej praznik obeh in vse lovske družine. Želimo, da bi telesno in duhovno tako mladosten še dolgo deloval med nami.

LD Kamnik

Jože Mahkovic

V spomin

Alojz Vrhovnik

Miha Avšič, član podpisanih LD, je umrl 19. 1. 1973, v 65. letu starosti. Bil je več let predsednik, tajnik in član upravnega odbora LD Ljubljana-Šentvid. Kot sin kmečkih staršev, zaveden Slovenec in aktivni oficir se je leta 1941 vključil v NOB, se udeležil pohoda XIV. divizije na Štajersko in se do konca vojne boril za zmago. Bil je nosilec partizanske spomenice 1941 in drugih visokih vojaških odlikovanj.

Zahrbtna bolezen je minulo jesen potrkala na njegovo zdravje, da ni mogel več v lovišče, ki ga je neizmerno ljubil. Vestno je izpolnjeval svoje dolžnosti in krmil divjad z veliko ljubeznijo posebno v najhujših zimah. Za vzorno delo v lovstvu je bil odlikovan z znakom za za-

sluge. Lovci se bomo spominjali njega in njegovih vrlin, pogrešali ga bomo na brakadah in povsod po poljih, hribih in dolinah naših dveh lovišč.

Njegovo krsto na topovski lafeti so spremljali vojaki in lovci. Velika množica pogrebcev je izkazala zadnjo čast vzornemu, skromnemu in odličnemu človeku. Ob odprtem grobu so se poslovili govorniki, zaigrala je vojaška godba, zapeli so pevci, zadonel je lovski rog in jeknila salva iz vojaških pušk.

Dragi Miha, za vedno si odšel, v naših srcih pa boš ostal še dolgo v najlepšem spominu. Hvala Ti za ves trud in tovarištvo!

LD Ljubljana-Šentvid
in LD Polhov Gradec —
Č. D.

Dušanu Rajhu, gostilničarju in vinogradniku na Moti, je mnogo prežgodaj, v 58. letu starosti zadnjikrat zapel lovski rog; umrl je 30. novembra 1972. Bil je iz znane lovske rodovine, 40 let lovec, skupinovodja in lovovodja. Več let je bil tudi član upravnega in nadzornega odbora ter raznih komisij LD. Lovci smo radi zahajali k Dušanu. Mnogo let so bili pri njem lovski posveti, seje pa tudi lovske večerje.

Med vojno je sodeloval v NOB, zato ga je okupator pregnal na Madžarsko. Po osvoboditvi se je vrnil in se vključil v družbeno-politično delo; izvoljen je bil za člana krajevnega odbora in občinskega odbornika.

Delavnega, priljubljenega Dušana je na zadnji poti spremila množica njegovih prijateljev in znancev od blizu in daleč, med njimi številni lovci.

Naj mu bo časten in trajen spomin!

S spoštovanjem se tudi spominjamo naših članov: **Francica Jelena**, ki je preminil 18. 11. 1971, in **Jožeta Horvata**, ki je umrl 27. 11. 1971.

Lovska družina Ljutomer —
J. I.

Jože Zadavec, član naše lovske družine 25 let, je 11. 1. 1973 odšel v večna lovišča, v svojem 64. letu. Zahrbtna bolezen nam je prežgodaj iztrgala dobrega, zvestega lovskega tovariša. Naravo je cenil kot kmet in lovec, pri srcu pa so mu bile tudi lovske šege in navade.

V mirnem, lepem zimskem dnevu je odšel... Ne bo ga več nazaj. Ostal bo v večnih loviščih, med lovci pa v trajnem spominu kot zgleden tovariš.

Člani LD Središče ob Dravi

Mirko Vogrinec, tajnik naše LD, je 12. 11. 1972, star komaj 35 let, tragično preminil v prometni nesreči, ko se je po lovu vračal domov. Po dovršeni srednji gozdarski šoli se je vključil v LD Videm ob Ščavnici. Deset let kasneje pa je želel spoznati še lov v sredogorskem lovišču; postal je tudi član LD Radvanje, kjer se je z vso vnemo lotil lovskega gospodarjenja. Kot prizadeven gojitelj divjadi si je kaj kmalu pridobil zaupanje članstva, ki ga je izvolilo za tajnika, kar je bil s polnim mladostnim elanom do svoje smrti.

Ob veliki udeležbi prijateljev, znancev in lovec smo našega dragega Mirka pokopali z lovskimi častmi. Hvala Ti za vse, kar si storil za lovstvo!

LD Radvanje — G. M.

Franc Kotnik je 19. 8. 1972, star komaj 46 let, poln delovnih načrtov in lovske vne-me, za vedno zapustil zeleno bratovščino. Bil je dober gospodar in zgleden lovec ter med tovariši izredno priljubljen in vedno dobrodošel. Ohranili ga bomo v trajnem spominu. Naj mirno počiva v domačem lovišču, ki ga je tako ljubil!

LD Podgorje
pri Slovenj Gradcu

Franc Kromar, član naše LD, nas je 17. 1. 1973 v 40. letu starosti za vedno zapustil. Izgubili smo marljivega in

vestnega delavca. Bil je velik ljubitelj narave in divjadi. V velikem številu smo ga domači in okoliški lovci popremili na njegovi zadnji poti na pokopališče v Prigorici. Ob odprtem grobu mu je spregovoril starešina Mirko Oražem, zadonel mu je lovski rog in odjeknila salva iz lovskih pušk. — Veselega in dobrega lovskega tovariša bomo ohranili v najlepšem spominu.

LD Dolenja vas

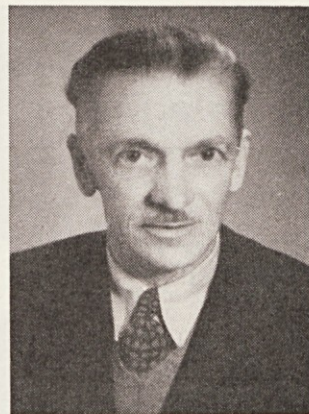
Matija Šega je umrl 8. januarja 1973, tik pred svojo 80-letnico. Bil je med ustanovitelji LD Grahovo in njen dolgoletni član. Zaradi boleznih zadnje čase ni bil več aktiven, še vedno pa je rad pokramljal o lovu in lovskih dogodivščinah. Prav zaradi tega smo se lovci radi ustavljali na njegovi samotni domačiji.

Zadnje slovo od dragega Matije so oznanili lovski rog in streli iz naših pušk. Naj mu bo trajan spomin!

LD Grahovo pri Cerknici

Matija Šega

Franc Barbič

Iz LD Vrhnika

V preteklih dveh letih so našo LD za vedno zapustili:

Av gust Kogoj, Franc Skubic, Karel Rosenwirth.

Vsi trije so zahajali v lovišče skoraj do žalostnega slovesa, ko jim je poslednjič zatrobil lovski rog. **Av gust Kogoj** in **Franc Skubic** nista mogla več kljubovati težki bolezni, **Karel Rosenwirth** pa je podlegel v prometni nesreči. Z lovom so se ukvarjali od mladih nog. Po osvoboditvi so bili med soustanovitelji naše LD. Bili so resnični ljubitelji prirode in divjadi. Mlajšim lovcem so znali poleg koristnih nasvetov postreči tudi s kako »lovsko«. Večkrat se jih s hvaležnostjo spominjamo.

Vrhnikiški lovci

Kje so rastišča in na katerih najbolj zanesljivo pojo veliki in mali petelini, kako pravilno upleniti gamsa, kje je ugoden predel za klicanje srnjaka, kakšne so nevarnosti gora, skritih kont in snežnih lavin ter še vse drugo o lovsstvu nam je vedno rad — za lovski pogovor vedno razpoložen — pripovedoval

Franc Žerjav, častni član LD Kranjska gora, ki nas je konec leta 1972, star 74 let, za vedno zapustil. Pred vojno je bil vrsto let poklicni lovec, po vojni pa je kot gozdarski strokovnjak in družbeno-politični delavec z vso zavzetostjo pomagal pri obnovi naše domovine in uspešni rasti našega gospodarstva. Tudi po odhodu v zasluženi pokoj je ostal aktiven občinski odbornik in sodelavec v mnogih organizacijah. Predvsem pa je bil lovec, dober tovariš, naš učitelj in vodnik. Vsi smo ga spoštovali, spomin nanj bo ostal lep in trajen.

LD Kranjska gora — V. Č.

Franc Žerjav

Pavel Kobal

Asist. ing. arch. Janez Mušič, član LD Gorenja vas nad Škofjo Loko, je umrl 6. 1. 1973 v prometni nesreči, v 42. letu starosti.

Po planinah že piha in gruli ruševec... In rdeči srnjak bo kmalu izstopal na poseke... V porajajočo se pomlad kipi novo življenje, a ti si odšel... Za vedno... Zelo te pogrešamo...

V tej ihtavi, drveči dobi je bil tvoj smeh tako dragocen in tvoja vedrost nas je vse hrabrila... Sedaj žalost zasipa čas. Ostajajo le spomini. Toda midva, dragi prijatelj, se bova še srečavala v poključki bajti, ob jezerih, rekah, med štajerskimi lovci, povsod, kamor sva tako rada skupaj zahajala in se v tihih, samotnih urah še in še pogovarjala...

Saša

Franc Barbič, preparator in soustanovitelj naše LD, je 3. 4. 1972, star 68 let, odšel v večna lovišča. Že v otroških letih je vzljudil lov in naravo, ki jo je pozneje kot lovec, ribič in preparator izredno cenil in poznal kar najbolje. Za 50 let svojega aktivnega lovskega in preparatorskega dela je bil odlikovan z znakom za zasluge, za delo v kinologiji — imel je tudi psarino — pa s srebrnim znakom. Leta 1949 je v Prirodoslovnem muzeju v Ljubljani pre-

vezel mesto preparatorja zoološkega oddelka in delal tam 15 let, do upokojitve. Skupaj s številnimi trofejami, ki jih je pripravil in krasijo mnoga lovska stanovanja, nam bo ostal pokojni preparator Barbič v trajnem, nepozabnem spominu.

LD Šmarna gora — Kr.

Pavel Kobal, soustanovitelj naše LD, dolgoletni in častni član, odlikovan z znakom za zasluge, nas je zapustil 19. 1. 1973 v 75. letu starosti. Bil je član zelene bratovščine od ustanovitve LD leta 1946, iskren, delaven in šegav lovski tovariš. Ko je vzplamtela v naših krajih narodnoosvobodilna vojna, je takoj stopil na stran partizanov kot aktivist. Z zbiranjem orožja, streliva in drugega vojnega materiala

je pomagal zatiranemu ljudstvu naše Primorske.

Pokopali smo ga z lovskimi častmi. Vsi, ki smo ga poznali, ga bomo dolgo ohranili v dobrem spominu.

LD Nanos — Vipava

Jože Petrovič, član naše LD, je v 71. letu starosti 30. junija 1972 za vedno zapustil lovske vrste. Ves čas med obema vojnama, ko je bil oskrbnik in lovec na posestvu Jablje, je lovil v revirjih, ki so danes lovišče naše LD. Po osvoboditvi je služboval na Primorskem. Po upokojitvi leta 1967 je postal član naše LD in bil več let tudi lovski čuvaj.

Zglednega lovca in iskrenega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem in častnem spominu.

Lovci LD Mengeš

Lovska kinologija

Društvo ljubiteljev ptičarjev pred pomembnimi nalogami

DLP je imelo 25. novembra 1972 51. redni občni zbor in 18. januarja 1973 1. sejo upravnega odbora. To poročilo naj zajame oboje, ker skupaj tvorita zaključeno celoto.

Poročila na občnem zboru so prikazala delovanje društva in posebno veliko prizadevanost upravnega odbora. Člani so v živahni in stvarni razpravi pohvalili, a tudi grajali delovanje DLP. Želijo si več strokovnega dela in povezave s terenom. Tudi stari upravni odbor je to pomanjkljivost občutil in je zaradi tega na občnem zboru predlagal spremembo pravil, za kar je predloge pripravil predčasno. Bistvo sprejetih sprememb v pravilih je sledeče:

1. Poleg izvoljenih članov upravnega odbora na občnem zboru so člani UO tudi delegati včlanjenih področnih lovskih zvez. S tem je podana boljša povezava s terenom.
2. Za tekoča nujna dela in za kolektivno upravljanje DLP imenuje UO izvršni odbor (IO), ki ima 5–7 članov.
3. UO imenuje strokovni

svet, katerega naloga je strokovno delo. V tem svetu naj bodo sodniki, sodniški pripravniki in vodniki. Občni zbor je ponovno izvolil za predsednika DLP Vladimira Pleničarja, dolgotrajnega agilnega predsednika in mu s tem dal priznanje za njegovo delo.

Do 15. 1. 1973 so nekatere področne LZ imenovalle svoje delegate. Tako se je lahko 18. 1. sestel novi upravni odbor.

Izvršni odbor sestavljajo: podpredsednik Ljuban Zadnik, tajnik Pavel Cvenkel, blagajnik Sonja Jenko, gospodar Franc Kmetič. Naloga izvršnega odbora je tekoče kolektivno vodenje društva in izvajanje sklepov UO ter občnega zbora. Tajnik IO je hkrati tajnik strokovnega sveta.

Strokovni svet sestavljajo kinološki sodniki: Orest Bordon, Ivan Caf, Vladimir Pfeifer, Bogdan Sezun, Jože Škofic; sodniški pripravniki: Aleksander Bednaršek, Peter Pečnik, Franc Tišler, Ivan Udovič. Predsednik strokovnega sveta je po pravilih podpredsednik društva.

Osnovna naloga strokovnega sveta v letu 1973 je, da oskrbi potrebne pravilnike za preizkušnje v slovenščini. Do 15. 3. pravilnik o pomladanski zrejni preizkušnji ptičarjev. Do 1. 8. pravilnika o poljski in jesenski zrejni preizkušnji, do 15. 9. pravilnik o vsestranski uporabnosti preizkušnji. Po možnosti naj oskrbi tudi pravilnike za preizkušnje šarivcev.

Za preizkušnjo prepeličarjev naj pravilnik oskrbi Društvo prijateljev prepeličarjev, Celje. Vse pravilnike prejmejo sodniki, sodniški pripravniki in kinološki referenti področnih LZ brezplačno, drugim pa bodo na voljo po najnižji ceni.

Nujno je tudi pomladiti sodniški kader in pritegniti nove sodniške pripravnike iz vrst dobrih vodnikov. DLP danes razpolaga le z osmimi sodniki, kar je za izvedbo vedno številnejših prireditev odločno premalo.

Delo strokovnega sveta torej ne bo majhno, toda prav delo na strokovnem polju je tisto, ki naj da društvu veljavo.

UO do sedaj še ni prejel nikakega poročila KZS o rezultatu razgovorov na t. i. plenumu KZS junija 1972. Sklep plenuma je bil sklicanje izrednega občnega zbora in poročilo posebne komisije glede obtožb zoper UO KZS.

UO DLP meni, da mora kinologija v korak z razvojem lovstva, saj je kinologija važen sestavni del lovstva. Stagnacija kinologije že pomeni nazadovanje. Ugotovi se, da ta zastoj obstaja in to ne samo pri DLP, temveč še bolj v drugih pasemskih organizacijah, torej je nujno, da KZS analizira delo celotne kinologije v Sloveniji. UO DLP pričakuje tudi od članstva več sodelovanja, posebno predlogov za uspešno delo na terenu. Društvo ne more dati od sebe brez sodelovanja članstva tistega, kar je potrebno in kar upravičuje obstoj društva.

Preteklo leto je prekmurska lovška zveza organizirala po osemnajstih letih vsestransko preizkušnjo ptičarjev, za kar ji UO DLP izreka vse priznanje in pohvalo. Upamo, da bo še kaka lovška zveza organizirala preizkušnjo te vrste, kar je sicer zahtevna naloga.

Poudarjeno je bilo, da so lovške organizacije vseh oblik nujno povezane s kinologijo in jo zato podpirajo. Kot primer naj navedem samo LD Jezero-Komen, ki je v svoji režiji organizirala republiško tekmo po krvnem sledu za lovske pse vseh pasem

pod strokovnim vodstvom DLP.

Geslo »lovec brez psa, je samo pol lovca« naj bi postalo stvarnost! Izvajali pa naj bi ga v prvi vrsti vsi kinološki in lovski funkcionarji, drugim lovcem za zgled!

Ljuban Zadnik

Javna zahvala Kluba ljubiteljev psov jamarjev

Ob zaključku lovskega leta 1972/73 se želimo zahvaliti vsem, ki so kakorkoli podprli stremljenje kluba v strokovnem oziru in pripomogli h klubovim uspehom. Predvsem se zahvaljujemo Kinološki zvezi Slovenije, vsem lovskim zvezam in družinam, ki so nam na našo prošnjo priskočile na pomoč s finančnimi sredstvi in nam tako omogočile vsaj delno uresničiti naše planirane zadolžitve.

Prispevke so nam nakazali:

Kinološka zveza Slovenije; Lovske zveze: Novo mesto, Postojna, Idrija, Zasavje-Trbovlje, Celje, Posavje-Krško; Lovska zadruga, poslovalnica Celje;

Lovske družine: Jezero — Komen, Škale — Velenje, Mala gora — Kočevje, Medvode, Rakovnik, Vuzenica, Ljubno ob Savinji, Cerknica, Banja loka, Lož — Stari trg, Ilirska Bistrica, Gorica, Pristava, Log pod Mangartom, Jurklošter, Bukovje, Šmartno pri Litiji, Most na Soči, Velenje, Plešivica, — Žužemberk, Begunje, Loški potok, Turjak, Žiri, Moravče, Loka pri Zidanem mostu, Jelovica — Lesce, Poljane, Anhovo, Dreta — Nazarje, Hubelj — Ajdovščina, Veliki Podlog, Jošt — Kranj, Podvelka, Ivančna gora, Javornik — Postojna, Pivka, Smuk — Semič, Rečica ob Savinji, Dolenja vas, »Zemon« — Ilirska Bistrica, Vače, Boštanj, Bukovica — Ilirska Bistrica, Krekovše — Idrija, Podgorje na Krasu, Bistrica ob Sotli, Trebuša, Dobova, Sela — Kamnik, Ribnica, »Boris Kidrič« — Kidričevo, Artiče, Luče, Novo mesto, Šentvid, Koper, Iga vas, Bo-

Z lanske pomladanske preizkušnje ptičarjev na Ljubljanskem polju
Foto C. Pogačar

vec, Sodražica, Podčetrtek, Čepovan, Šentjanž — Krmelj, Globoko, Vodice, Puščava — Lovrenc, Mirna peč, Čatež, Velenje — Šoštanj, Pogorevc, Hrenovice, Nova vas, Kajuh — Šmartno, Bled, Rogatec, Rankovci, Grosuplje, Višnja gora, Šentjernej, Tišina, Škofja Loka.

V polni meri se zavedamo svojih obveznosti in bomo skušali v novem lovskem letu svoje delo še bolj poživiti ter nuditi lovcem-vodnikom pomoč z nasveti pri zreji in vodenju psov jamarjev ter nabaviti po potrebi plemenjake oz. plemenjakinje za osvežitev krvi.

KLPJ, Ljubljana,
Župančičeva 9

Odlikovanja

Kinološka zveza Slovenije je ob svoji 50-letnici odlikovala več zaslužnih kinologov.

Odlikovani so bili

z zlatim znakom:

Bratuš Franc, Bakan Franc, Bedek Jože, Berden Deziderij, Blazinšek Rudi, Breznik Franc, Čurin Stanko, Čurin Ivan, Dolgan Rado, Derenčič Franc, Dunaj Franc, Fujz Geza, Gizelj Jože, Gregur Stefan, Hafner Tine, Javornik Ivan, Jelaršič Alojz, Janža Roman, Korošec Marko, Klinc dr. Erik, Kuštor Egon, Klekel Stefan, Klančnik Albin, Križnik Franc, Klemenčič Martin, Lapornik Ludvik, Matičič Janez, Mandelc Franc, Mlakar Anton star., Nemeč Maks, Orel Albin, Puhek Janez, Pfeifer Vladimir, Piščanec Stefan, Rode dr. vet. Dominik, Rop Ignac, Ramšak dr. Janez, Pavlič Alojz, Stergar Franc, Širnik Ivan, Turk Stane, Ušen Vinko, Vindiš Leopold, Veren Stefan, Verdelj Franc, Valand Stanko, Vučanjk Martin, Vončina Tatjana, Verovšek Jurij, Knežavrek Artur, Klobučar Drago, Marinčič Franc, psarna Krimška.

Z zlatim znakom so bile odlikovane še naslednje LD: Žalec, Braslovče, Kajuh Šmartno, Rogaška Slatina, Škale, Šmarje pri Jelšah, Krško.

s srebrnim znakom:

Andromako Cveto, Avsec Marko, Avsec Franc, Ažbe Janez, Berginc Emil, Bevc Jože, Burger Ivan, Breclnik Ivan, Breg Mirko, Bračič Cita, Bordan Orest, Borštnar Franc, Celin Adolf, Cvetko Leopold, Cvelbar Martin, Caf Jože, Čuk Jakob, Černej Janez, Dolničar Karel, Dvorjak Franc, Darvaš Ladislav, Dolenc Matjaž, Demšar Janez, Deškovič Ljubomir, Doplikar Cveto, Dečko dr. Drago, Dim Jože, Dolenc Albin, Dolgan Stanko, Dolinšek dr. Franjo, Faganel Alojz, Fevž Franc, Florjančič Alojz, Gril Leopold, Gaber Janez, Gonza Anton, Gaber Alojz, Gjuran Franc, Gerbec Vlado, Goršin Ivo, Gregorič Alfonz, Hafner Tone star., Horvat Jože, Hostnik Ernest, Hrovatin Bojan, Hlebec Alojz, Jurej Slavko, Jazbinšek Stane, Jezovšek Ivan, Jarc Franc, Jereb Janez, Kotnik Franc, Kovačič Anton, Kopušek Ivan, Korošec Marko, Krebel Slavko, Kafol Miloš, Krek Slavko, Klemen Jože, Kralj Janez, Kristan Stane, Kološa Karel, Kuplen Ludvik, Koša Stefan, Klement Karel, Kvarčič Jože ml., Krže Blaž, Kogler Mirko, Krafogel Martin, Mikec Ivan, Kogoj Franc, Knez Ciril, Klobučar Alojz, Kaluža Pavel, Kunc Jože, Kveder Vlado, Ločniškar Franc, Lenič Franc, Lepoša Geza, Lukač Jože, Lavrič Lovro, Lihtenegor Jože, Lešnjak ing. Franc, Mole Janez, Molan Branko, Molan Maks, Markelj Marjan, Marguč Jule, Miklavčič Franjo, Mavrin Ivan, Miklavčič Janez, Mihel Mitja, Markovič Franc, Mihelič Janez, Male Aleksander, Milavec Andrej, Osvald Franc, Olip Boštjan, Oman Jože, Orešnik Franc, Okički Jože, Oblak Jože, Potočnik Ivan, Petan Martin, Petan Stane, Purg Feliks, Predan Borut, Podlipnik Tone, Primožič Franc ml., Pozvek Ivan, Peterka Martin, Pišek Milan, Pleskovič Stane, Polanko Franc, Potočar Jože, Podržaj Ivan, Pintar Ivan, Pirher Vojko, Rataša Ivan, Rihtarič Jože, Režek Jože, Radišič Branko, Radovanič Mile, Robek Vinko, Sakelšek Jože, Simonič Franc, Spahič Ramo, Seme Jože, Sreš Janez, Serec Jože, Sla-

Pettevka resasta istrijanca, zreditelj Mirko Kotnik, Imovica pri Lukovici Foto F. C.

tinšek Marjan, Strajnar Ludvik, Slamič Janko, Samse Leopold, Štrkelj Janez, Širnik Vlado, Štefančič Franc, Špiher Peter, Štuhec Stanko, Ševegeš Franc, Šimenc Alojz, Senica Rudi, Šuman Maks, Škraba Rado, Trafela Janez, Teržan Vinko, Turk Jože, Teran Janko, Trajber Jože, Terčič Elio, Tavčar Alfred, Trol Filip, Uršnik Ivo, Uršič Stanko, Ušen Ivan, Udovič Ančka, Vester Jože, Vidic Dominik, Vaš Aladar, Vohar Franc, Verbič Vinko, Vilhar Ivan, Zlatič Anton, Župančič Gabrijel, Zorko Jože, Zajc Pavel, Zupan Franc, Zorini Friderik, Žilavec Stefan, Žnidaršič Polde,

Breznik Franc, Čurin Martin, Čurin Stanko, Čurin Ivan, Fabjan Ivan, Vaupotič Jakob.

Kinološka zveza Slovenije

Prijavljene paritve

Posavski goniči:

Azor, JRGp 10078 — Taja, JRGp 10061, leglo 3. 5. Rejec Edi Lapornik, Kuretno 20, Laško.

Azor, JRGp 10078 — Ajka, JRGp 10077, leglo 4. 5. Rejec Maks šarman, Jenkova 78, Maribor.

Biser, JRGp 7266 — Čika, JRGp 10013, leglo 24. 4. Rejec Alojz Kaplan, Zavrstnik 12, Šmartno pri Litiji.

Brak-jazbečarji:

Bari, JRBj 3254 — Bika Rakovška, JRBj 3177, leglo 27. 5. Rejec Milan Suša, Zg. Pohanca 38, Sromlje. Daso, JRBj 2184 — Nuša Vinarska, JRBj 1983, leglo 21. 5. Rejec Anton Kolar, Poljčane 108.

Tič Vojniški, JRBj 3297 — Era Meninska, JRBj 2045, leglo 25. 5. Rejec Franc Simonič, Vremčeva 26, Celje.

Cero, JRBj 3199 — Tara, JRBj 3217, leglo 27. 5. Rejec Viktor Jenič, Gorjuša 15 — Dob. As, JRBj 3136 — Deva, JRBj 2058, leglo 18. 5. Rejec Jože Vajs, Železnič 11, Črnomelj.

Coko Blegoški, JRBj 2068 — Bina, JRBj 3055, leglo 20. 5. Rejec Tone Braniselj, Dol. jezero 5, Cerknica.

Coko Blegoški, JRBj 2068 — Bela, JRBj 3147, leglo 13. 5. Rejec Ivan Lovšin, Lipovec 25, Dol. vas.

Coko Blegoški, JRBj 2068 — Čedna Ortneska, JRBj 3032, leglo 14. 5. Rejec Franc Prijatelj, Vel. Poljane 20, Ortnek.

Žar Vitanjski, JRBj 3250 — Eta Meninska, JRBj 2046, leglo 15. 5. Rejec Franc Križ-

nik, Vransko, Prapreče 27. Cero, JRBj 3199 – Faneza, JRBj 3160, leglo 5. 5. Rejec Anton Žužek, Jakičeva 1, Velike Lašče. As, JRBj 3306 – Bela, JRBj 3276, leglo 19. 4. Rejec Justin Žibert, Grajska pot 20, Ribnica na Dol. Bor Terski, JRBj 3244 – Asta, JRBj 2846, leglo 25. 5. Rejec Jože Gorenjak, Privoz 3a, Ljubljana. Zar Vitanjski, JRBj 3250 – Alka, JRBj 2194, leglo 7. 5. Rejec Anton Udovč, Grunova 9, Celje. Kuno Reseniški, JRBj 2183 – Danja Olimska, JRBj 3223, leglo 2. 5. Rejec Roman Smole, Žibika, Pristava. Aras, JRBj 3203 – Cara, JRBj 2073, leglo 7. 5. Rejec Milan Drnovšek, Prapreče 42, Zagorje ob Savi.

Lovski terierji:

Agič, JRLT 5618 – Astra, JRLT 5588, leglo 26. 5. Rejec Jože Faganel, Vipava 303. Don Pobreški, JRLT 3544 – Drina, JRLT 5558, leglo 16. 5. Rejec Maks Kolar, Kovača vas 76, Slovenska Bistrica. Alf. v. d. Sauranschen, JRLT 5784 – Jela Žalska, JRLT 5703, leglo 24. 2. Rejec Konrad Vetrh, Cankarjeva 13, Celje. Boj, JRLT 3659 – Osa, JRLT 3664, leglo 17. 5. Rejec Ivan Burger, Vnanje gorice 39, Borovnica. Amis Laški, JRLT 3177 – Biba, JRLT 5776, leglo 15. 5. Rejec dr. Rudi Pesjak, Cesta na Dobravo 29, Sevnica. Arči Poliški, JRLT 5741 – Bora Sebeborska, JRLT 5881, leglo 27. 4. Rejec Franc Kurent, Jelovškova 5g, Ljubljana. Arči Poliški, JRLT 5741 – Ida Travnogorska, JRLT 2839, leglo 15. 5. Rejec Franc Kurent, Jelovškova 5g, Ljubljana. Dago, JRLT 5873 – Rika, JRLT 5852, leglo 7. 5. Rejec Anton Brezic, Breznikova 15, Ljubljana. Bano Kajuhov, JRLT 5816 – Bistra, JRLT 3099, leglo 28. 3. Rejec Albert Ogris, Zg. Legen 45. Dado, JRLT 5873 – Cica, JRLT 5577, leglo 12. 5. Rejec Franc Fister, Naklo 23. Boj, JRLT 3659 – Biba, JRLT 3255, leglo 24. 4. Rejec Ignac Korbar, Grintovec 4, Zagradec. Reks Pobreški, JRLT 5725 – Cana iz Vnanjih gor, JRLT

5851, leglo 7. 5. Rejec Roman Bokavšek, Brezovica 71. Egon v. Spadenberg, JRLT 5643 – Osa Sladkogorska, JRLT 3533, leglo 24. 4. Rejec Janko Dokl, Žigarice 91, Zg. Korena.

Epagneul bretoni:

Ari delle Vallate, JRP EB 615 – Asta Vipavska, JRP EB 566, leglo 11. 5. Rejec Dušan Mermolja, Botnje 77, Črnič. Ari delle Vallate, JRP EB 615 – Bistra, JRP EB 253, leglo 8. 5. Rejec Zmago Lukič, Gradšiče 52, Renče. Ari delle Vallate, JRP EB 615 – Bora Vipavska, JRP EB 254, leglo 21. 5. Rejec Dušan Marc, Dolenje 1, Ajdovščina.

Nemški kdl. ptičarji:

Boj JRPki 6331 – Anema Gibinska, JRPki 7097, leglo 17. 5. Rejec Alfonz Boltar, Stiasnyeva 5, Kamnik. Beg Dokležovski, JRPki 6932 – Lasta Puconska, JRPki 7112, leglo 8. 3. Rejec Ludvik Kuplen, Lendavska 44a, Murska Sobota. Atoš Veleniški, JRPki 6937 – Ada iz Domin. vrta, JRPki 6947, leglo 19. 5. Rejec Franci Strajnar, Glavarjeva 28, Ljubljana. Tiki, JRPki 7051 – Sava, JRPki 7220, leglo 26. 4. Rejec Ciril Drnovšek, Tomaj 33, Dutovlje. Dingo Borovski, JRPki 4775 – Dika Dolička, JRPki 7270, leglo 1. 3. Rejec Karel Klement, Dolič 119, Kuzma. Zar, JRPki 7079 – Astra Dravskodvorska, JRPki 7240, leglo 3. 3. Rejec Alojz Unetič, Gorica 22, Leskovec. Zar, JRPki 7079 – Aga, JRPki 7074, leglo 28. 3. Rejec Jože Felicjan, Vel. Podlog 37, Leskovec. Boj, JRPki 6331 – Biba, JRPki 4462, leglo 5. 5. Rejec Peter Pečnik, Pod hribom 61b, Ljubljana. Ari, JRPki 7188 – Bistra Obreška, JRPki 7016, leglo 2. 5. Rejec Karlo Simonič, Plače 138, Ajdovščina. Biser (Bori) Hrašenski, JRPki 7214 – Brina, JRPki 7292, leglo 28. 2. 1973. Rejec Anton Kolerič, Legovci 15, Apače. Beg Dokležovski, JRPki 6932 – Ajka Prikeriška, JRPki 7111, leglo 14. 3. Rejec Jože Pojbič, Moščanci, Maribor.

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

Mnogo sreče!

Nekemu lovcu se je posrečilo, da je dosegel spravo in prijateljstvo med srno in volkom, fazanom in lisico, kuno in jerebom. Ko je za to zvedel lovčev prijatelj, reče: »Zakaj ne bi kaj takega poskusil še med ljudmi!«

– Špula –

Zajcem večji komfort!

V članku »Kam gredo divji zajci?« – Lovec, št. 11/73 – Ludvik Marič predlaga razne ukrepe za povečanje zajčjega staleža. Nameraval je tudi predlagati »ustrezna umetna stanišča« za dolgouhce. Ko je urednik že dal znak, da tiskarski stroj začne tiskati Lovca, se je vmešal tiskarski škraf. Vstavljal je črko »r« in stanišča so postala stranišča!

»Tvoj oče bi se v ponvi obrnil...«

Če res zajcem manjkajo ustrezna stanišča, da bi se povečal njihov stalež, naj jim lovske družine čimprej ustrezajo! To bi bilo najceneje! Lovci in divji lovci bi pa tudi vedeli, kam bi jih lahko hodili čakati.

WC

Nekaj o nosu

Nos je iznašel pes in to lovski, ker so bili v začetku vsi psi lovski. Pozneje so nastale razne pasme, npr. pudli, ki imajo še danes odličen nos za razne dame.

Dolg nos dobi lovec, če npr. namesto divjega prašiča ustrelj domačega. Toda to je samo ene vrste dolg nos.

Druge vrste dolg nos je rilec, ki ga imata divji prašič in slon, slednji po krivici, ker nima pojma o ritju.

Z rdečim nosom se ne more ponášati nobena žival, edino lovec in ribič, ki vztrajno lovita pri kozarcu. Smrkav nos imajo psi s pasjo kugo, otroci z nahodom in lovci, ki hodijo v zimskih nočeh čakati lisice.

– Špula –

TRGOVINA LOVSKEGA OROŽJA GIANNELLA

TRST

Via C. Battisti 8 (blizu Stande)
Via B. Cellini 2 (blizu železniške postaje)

Velika izbira artiklov za lov, ribolov,
podvodni šport in podobno

Orožje znamk Beretta, Franchi,
Breda, Zoli in Bernardelli

Pri nakupu orožja 5% popust

Zahvaljujemo se vsem lovskim družinam, lovskim zvezam, lovskogospodarskim organizacijam, članom lovskih družin in lovskim čuvajem, ki so v letu 1972 sodelovali v anketi o divjem petelinu.

Z vašo pomočjo je bila zbrana vrsta podatkov o tej plemeniti divjadi, kar bo velikega pomena pri sprejemanju in izvajanju ukrepov, s katerimi bo naše lovstvo skušalo zagotoviti ohranitev te divjadi oziroma živalske vrste.

Lovska zveza Slovenije, strokovni sekretariat

Odlikovanci z rečom za lovske zasluge I. in II. stopnje!

Na razpolago so miniaturne značke – lovska odlikovanja I. in II. stopnje, premera 12 mm, pripravne za nošenje v gumbnici na lovskem kroju ali civilni obleki.

Cena za takšno miniaturno značko je 15,00 din.

Naročite ali kupite ju lahko v pisarni Lovske zveze Slovenije, Ljubljana, Župančičeva 9.

Pri pošiljanju po pošti s povzetjem se zaračuna tudi poštnina.

Pri naročilu navedite leto odlikovanja, s katerim redom ste bili odlikovani in katere LD ste član.

Sekretariat LZS

Vabimo na lovsko strelsko tekmovanje – memorial Cirila Vezjaka,
27. maja. 1973

Razpis v tej številki, stran 56!

LD Rečica pri Laškem
Lovska zveza Celje

VSI, KI POTREBUJETE PROIZVODE NAFTNIH
DERIVATOV, SE OBRAČAJTE NA NAŠE PODJETJE

POSTREŽENI BOSTE HITRO, SOLIDNO
IN PRAVOČASNO

SE PRIPOROČA PETROL LJUBLJANA

MALI OGLASI

Pozor, ugodna ponudba! Samo par re-sastih istrijancev, po 3 mesece starih, je še na voljo. Starša imata telesno oceno odlično in prav dobro ter sta odlična goniča zajca in lisice. Mladiči bodo jeseni že sposobni za lov! – Ignac Tavčar, Sp. Luša 5, 64227 Selca nad Skofjo Loko.

Mreže za ograje izdelujem iz nerjavečega materiala. Zaščitno barvanje ni potrebno. Višina mreže in velikost okenc po želji kupca. Obstojne tudi v obmorskih in industrijskih razmerah. – Ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, 63230 Šentjur pri Celju.

Kupim kdl. istrijanko in lov. terierko z odlično ali prav dobro telesno oceno in s preizkušnjo naravnih zasnov, do starosti 3 let. Za psiči lahko tudi zamenjam brak-jazbečarja, 4 leta, telesna ocena dobro. – Ančka Udovič, Unec 115, 61381 Rakek.

Prodajam nov dvogled Zeiss-Jena, 8 × 30, s centralno regulacijo. Jurij Muhič, Cesta Ceneta Štuparja 27, 61231 Črnuče.

Prodajam odlično ohranjeno trocevko Suhll, kal. 16/16 – 7 × 65 R, s specialno izdelanim levim kopitom, desno kopito novo, v rezervi. – Stane Ferjančič, 65271 Vipava (št. 251).

Ugodno prodajam skoraj nov karabin CZ 8 × 57 IS. Ivan Bartol, Gallusovo nabrežje 8, 61310 Ribnica na Dolenjskem.

Prodajam kratkodlakega istrijanca, starrega 4 leta, ocena dobro. Jože Pahulje, Kurirska pot 6, 61310 Ribnica na Dolenjskem.

Prodajam skoraj nov boroveljski karabin (izstreljeno 20 krogel), kalibra 7 × 64, s strelnim daljnogledom. – Branko Galjot, Begunjska 1, 64000 Kranj.

Prodajam, zaradi pomanjkanja prostora, leto dni starega nemškega ptičarja-žimovca, odličnega porekla, lep eksemplar, z osnovami dresure in odličnim nosom. – Dr. Franjo Dolinšek, Poljanska 79, 61000 Ljubljana.

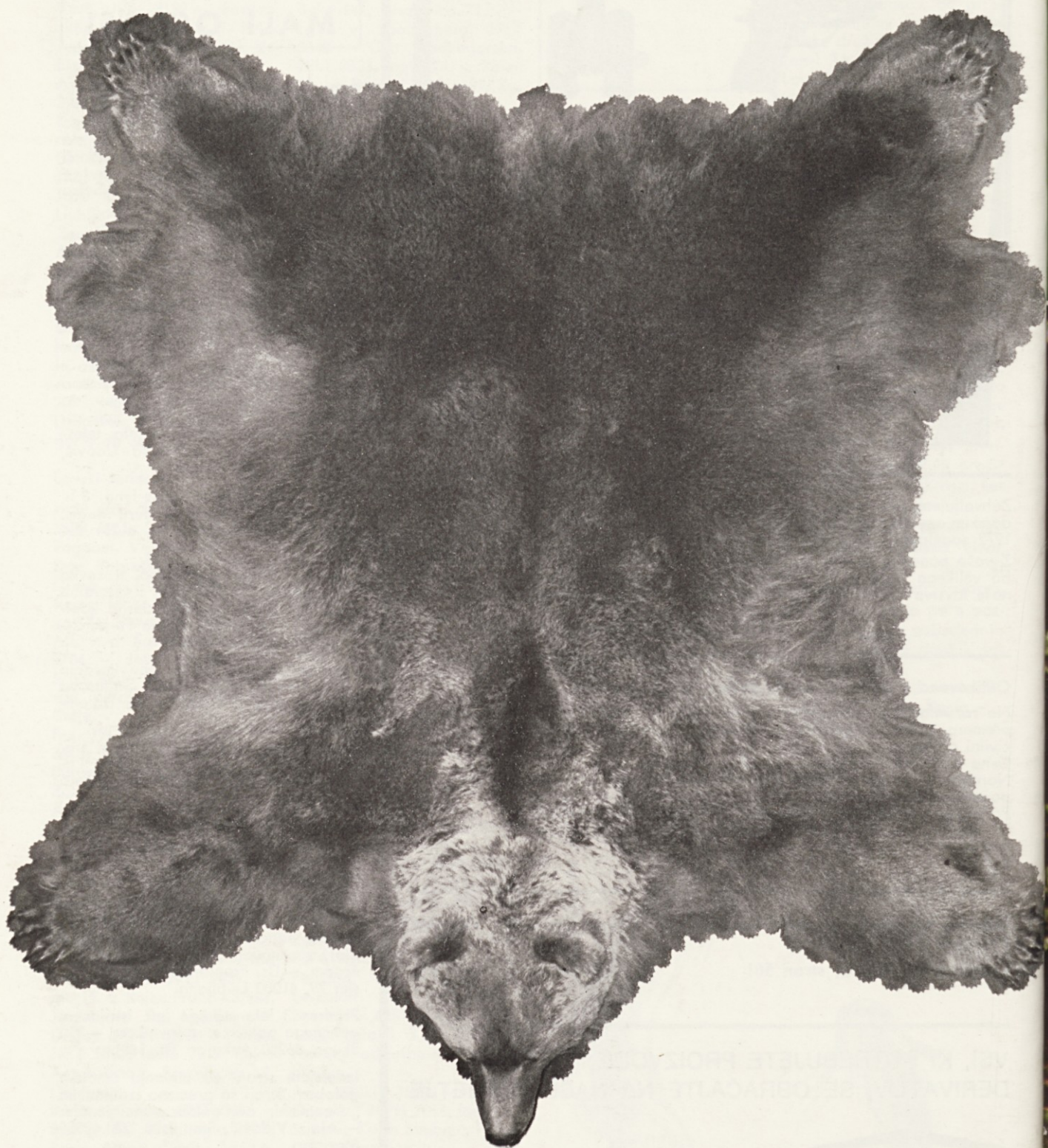
Prodajam 3 leta starega kdl. istrijanca, odličnega goniča z rodovnikom. – Vili Škvor, 66280 Ankaran (št. 160).

Izdelujem stroje za metanje umetnih golobov. Stroji so precizno izdelani in garantirani, da golobov ne lomijo. – Alojz Vidovič, Šentiljska 52, 62000 Maribor.

Prodajam nemške kratkodlake ptičarje-mladiče, poležene 3. 3. 1973. Starša s prav dobro oceno. – Alojz Unetič, Gorica 22, 69273 Leskovec pri Krškem.

Prodajam lovsko puško dvocevko, kal. 16, z menjalnima cevema 16/6,5 × 57 R. Kovše, Šišenska 11, Ljubljana.

Prodajam kdl. istrskega goniča-psičko, staro tri mesece. Andrej Paternoster, Ljubljana-Polje, C. VIII. 5a.

Slovenski medved — svetovni prvak. Dolžina kožuha 223,5 cm, širina 145,5 cm. Mednarodna ocenjevalna komisija na razstavi lovskih trofej marca letos v Torinu mu je priznala 419,50 točke. Uplenjen je bil 18. novembra 1972 v lovišču »Jelen«-Snežnik, revir Grajševka.